

1-12

14/11

Ötvenhatodik évfolyam

1. szám.

Debrecen, 1936 január 15.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. — Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

Dr. Baltazár Dezső püspök válasza

az egyházkerületi és kollégiumi tisztikar és tanártestületek újévi üdvözlésére
1936 január 1-én.

A szeretet őszinteségében, amellyel az újévi üdvözlést hozzám intézitek, semmi okom sincsen kételkedni. Abban egyformák vagyunk és kell is állhatatosan egyformáknak maradnunk, hogy „szívünk egyezzék a szánkkal“. Idvezítőnk-től megianulhattuk, magyar kálvinista őseink példáiból láthattuk, hogy az igazságot sem kicsiny sem nagy dolgokban nem lehet másként szolgálni, mint egyenességgel.

A tiszántúli egyházkerület s az egyházkerület tudománytemploma a kollégium a hitigazságok, tudományos igazságok, nemzeti igazságok egyenes szószólója volt mindig. Szegénység, mellőzés, hátravettetés, fenyegetés és üldözés sohasem voltak előttük akadályok, amikor bizonyosságot kellett tenni az igazság mellett.

Két esztendő mulva elkövetkezik a kollégium 400 esztendő évfordulója. A méltó megünnepléshez hozzákészülés már kezdetét vette. Nagyon szép lesz, ha országszerte meghajolnak a zászlók a letagadhatatlan történelmi érdemek előtt. Nagyon szép lesz, ha Debrecen városa, a debreceni egyház, az egyházkerület, egyetemes egyház és a állam vállvetett áldozata folytán alkotások örökítik az emlékezetet. Nagyon szép lesz, ha meg lehet indítani a folyamatot amelynek célja helyrehozni azt az óriási veszteséget, ami a kollégiumot a haza oltárán hozott anyagi áldozata folytán a hadikölcsönök jegyzésében érte, úgy hogy ma intézményeink és szegény ifjúságunk az ősök egybegyűjtött áldozatának üres helyén sírják keserű könnyeiket.

De legszebb mégis a megtartott ősi lélek

érintetlensége lesz. Bizonyágtevő határozottsággal, hitvalló odaszánással óvtam vezéri helyemen azt a drága kincset. Az idők változásai, barangoló eszmék és irányzatok sodrai gyakran támadták az utolsó negyedszázad alatt. Nagy aggodások és keserőségek között, de soha meg nem inogva védtem, mint örökértéket: kollégiumunk szellemerkölcsi örökségét s egyházkerületünk nagyszerű hagyományait. Még megvannak világosságban, igazságban, szabadságban, emberszeretben és hazaszeretben. Kérlek segítetek, hogy a négyszázados forduló határkövére tisztán tehessük fel hervadhatatlan koronának. Istenünk és hazánk iránti kötelességünk paransa ez. Megszegése erkölcsi halál, teljesítése felmagasztaló élet. Ezt a felmagasztaló életet tegye foganatossá be netek az Isten nagyon boldog új esztendővel.

Válasz a debreceni presbitérium újesztendei üdvözlésére

1936 január 1.

(Dr. Baltazár Dezső.)

Amilyen meleg érzésekkel szokta fogadni egy szerető családapa, szeretett családja részéről az üdvözlést, úgy fogadom én a debreceni egyház presbitériuma részéről.

Nagy szeretettel viseltetem ez iránt a presbitérium iránt, nemcsak azért, mert a legnagyobb történelmi magyar kálvinista egyház képviselője; nemcsak azért, mert hivatásának történelmi magaslatára emelkedik mindig, valahányszor bizonyosságot kell tenni a Debrecen által képviselt orthodox kálvinizmus tiszta evangéliumi és tiszta nemzeti jelentőségéről; nemcsak azért, mert az öntudat tisztaságával, a bátorság keménységével s az egy lélek megoszthatatlanságának egységével és méltóságával védi meg atyáink hagyatékát a nyugtalan és egészségtelen eszmeáramlatok próbálkozásai ellen; hanem azért is és nagyon is azért, mert a szeretettel, ezzel a királyi

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
1936. 1333

törvénnyel mutat messze világító példát a gyűlölködés éjszakájává vadult mostani világban.

Ez a szeretet teszi képessé egyházunkat nagy alkotásokra. Ez látszik meg az egyháztársadalmi élet lelkületének arculatán, ez a hitbuzgóság lendületében, a szegények gondozásában, az anyagi ügyek egyenletességén s az Isten dicsőségére sokasodó új gyülekezeti otthonok és új templomok magasztos során. A szeretet tette képessé arra, hogy rövid hanyatlás után gyors lendülettel emelkedett ismét a magasba.

Az élet csunya zivatarában, amit az emberek lelke gonoszsága rendezett be átkául minden jóra irányzott törekvésnek, igazán fényes, meleg, nap-sütéses hely nekem a debreceni presbitérium tanács-terme. Mint áldások forrásához, mint Isten dicsőségével megteljesedett menedékhelyhez, mint legbensőbb családi otthonomba: oly vággyal és örömmel szoktam sietni a presbitérium tanácskozásaiba. S ha ott a kölesönös szeretet javait presbiter testvéreimmel kicserélhetem, fáradságaim megnyugovását, próbáltatásaim türesét, sebeim gyógyulását szoktam feltalálni s a további harcokra megedződve és megbátorodva távozom onnan. Harcok pedig voltak, vannak és lesznek. A nagy igazságoknak, amiket nagyszerű kiváltságképpen éppen a mi debreceni egyházunk képvisel mindig volt, van és mindig lesz támadtatása. De lesz védelme is! Én általam lesz minden bizonnyal mind halálig. Általatok is kétségen kívül. Az Isten, akinek szolgálunk, Jézus által megsegít bennünket. Az Ő kegyelme legyen mindnyájatokkal az új esztendőben.

Lehet-e? Szabad-e? Kell-e?

Írta: Dr. Hegyaljai Kiss Géza.

Három kérdés, ami mindenkor időszerű, most különösen, s amire szeretném, ha lelkésztestvéreim nagyobb részével egyező felfogásban tudnék felelni.

Tizenhárom év előtt történetelt. Akkor már megjelentek egyháztörténetünk nagyasszonyairól szóló életrajzi tanulmányaim, a lapok elmondták róluk véleményüket és a közönség szívesen olvasta a háború után erősödött történelmi búvárló kedvével. Akkoriban mondta egy barátom. Az életrajzaid igen, azok építőművek, azokra szükség van. Igehirdetéseidet mindenkor szívesen hallgatom. Hanem, ha prédikációs kötetet adsz ki, azt előre bejelentem, hogy irgalmatlanul le fogom rántani. — Meglepve néztem rá, aztán ezt kérdeztem: — Csak az enyimet? — No nem. Általában. Prédikációs könyvet nem szabad kiadni.

Az a lelkészbarátom a bécsi egyetemen hallgatott filozófiát, Hollandiából jött a tudományok teljességével. Nem volt gyakorló lelkész azelőtt és nem volt falusi lelkész sohasem. Ha tíz évig falusi lelképásztor lett volna, nyomban másként gondolkozott volna.

Minden tisztelettel adózom a városi lelkész munkájának. Tudom, hogy mikor nem kopogtatnak az ajtaján, akkor telefonon viszik tükélyre a sokfelől való molesztálás művészetét. De csak a falusi lelképásztor tudja igazán, mit jelent az az

árral szemben úszni, mindig mindenre készen lenni s a legmagasabb elméleti képzettség mellett egy kicsit gazdatisztnek, egy kicsit építési vállalkozónak, egy kicsit adóvégrehajtónak s mindig mindenkinek mindenesének lenni. A városi lelkésznek lehet sok munkatársa. A falusinak csak a tanító.

Vegyük csak tisztán a lelkészi szolgálatot a falusi lelkész szám nélkül való foglalkozási ágáiból. Hajnal van. Elhajtották a csordát, elcsördült ablakod alatt a kanász ostora, csörög a kulccsal a harangozó: — Légy készen hajnali vagy reggeli istentiszteletre. Mindig és mindennap. Mit is fogsz tenni? Üres lesz talán a templom. Tíz vagy esetleg ötven lélek. De neked épp úgy okos dolgokat kell mondani hitednek teljességéből, mintha színültig volna templomod. Mire is van szükséged hamarosan? Egy kis előfóhász. Nem mondhatod minden reggel ugyanazt, hisz háromszázszor állsz fel évenként a szószékedre és talán négy évtizedig viseled itt szolgálatod gyönyörűsége terhét. Jó lesz egy kis változatosság. Írj hát előfóhászt. Nem sok. Csak három sor. De legyen mindig bibliás, legyen mindig más, legyen mindig szívhez szóló. Aztán az előfóhász után felolvasod a bibliai részt. Magyarázod vagy csak megáldod, mindenképp imádság kell utána. Mit csinálsz? Veszed az F. Farga Lajos köznapreggeli írásmagyarázatait. S egyszer csak szól az ágyú, csattog a kard. Benne vagy a világháború kellős közepében. Ez a szép könyv bizony elévült. Más könyvet pedig nem vehetsz ki a könyvtáradból, mert nem jelent meg. Veszed az új Istentiszteleti Rendtartást. Ebben találsz reggeli könyörgést, de csak négy hétre valót. Református írótól köznap imádságos könyvet az újak közt nem találsz, a régiak közt igen. De jó volna egy kis frissítés, sóhajtod. Leülsz és lesz belőled imádságíró.

Jön a vasárnap. Neked beszélnek kell kétszer. Minden vasárnap, mert nem látod helyesnek a kánonikus órák tartását, hogy a tanító végezzen helyetted is. Évenként kilencszer végez helyetted a legátus. Egyébként az ötven vasárnap délelőtt neked kell készülni, neked kell helyt állni az előtt a gyülekezet előtt, amelynél nagyobb kritikust nem ismersz. Dehát leülsz és írsz. Lesz belőled prédikációíró, mert nem mindig találsz másnál kedvedre való prédikációt és míg tízet elolvasol hiába, azalatt megírod inkább magad. Vagy hasalni fogsz? Inkább írsz.

Jönnek az év hat hónapjában a vallásos-esték. Mire is van szükséged? Először is szavalni való versre. Szívdod Baja Mihályt, Medgyaszay Vincét, Szabolcskát, Szigethy Ferencet, hogy aránylag kevés a vallásos estére való vers. Szegény a magyar protestáns líra. Muraközy szép meg Tompa, de nehéz falura. Szóval már a verseknél látod, hogy mikor nyolcvan vers kell egy télen és már tíz éve tartod a műsoros estéket, akkor úgy találod, hogy kevés verset írnak Magyarországon és keveset kedvedre valót.

Most jön a nagyobb baj. Bibliamagyarázat is kell. Rövid, velős, drámai. Nincs? Írsz magadnak. Imádság is kell. Írsz. Kitévő képzetben volt részed a teológián, hát írsz mindig mindent, amit kell. Mert a gyülekezet vár és neked szolgálnod kell. Hát a felolvasás? Találsz másnál is. Száz olvasmányod közül egy van olyan, amit vallásos-népművelési estén felolvashatsz. Ha nincs, leülsz és írsz.

Sokáig lehetne folytatni ezeket a példákat, hogy mi mindenre van szüksége az evangélium falusi mindenesének. Eszembe jut egyik theologiai tanárom mondása: Akinek sokat kell magából kiadni, annak sokat kell magába bevenni is.

Dehát megmondta az a barátom 13 év előtt, hogy nem szabad prédikációs könyvet kiadni. Írjon a lelkész maga beszédet. Mindig. Minden alkalomra. Imádságos könyvet kiadni? Hogy gondolsz olyat? Írjon a lelkész maga imádságot. Mire való a modern theologiai képzés?

Engem pedig arról győz meg a lelkipásztori szolgálatom, hogy nem lehet mindent mástól várni, de még kevésbé lehet mindent magából meríteni. Legátus voltam egyszer városon. A káplán és a lelkész igen élvezetes beszélgetésbe merültek az asztal felett. Egy külföldi lelkész munkásságáról volt szó. A káplán dicsérte ezt a külföldi mestert. A lelkész megszólal: Igen X-nek jó beszédei vannak. Magam is szoktam használni. — Megdobbant a szívem. Országos nevű író volt az a lelkész. Elcsodálkoztam. Még egy író is más lelkész beszédére szorul? — Szent naivság... Húsz év telt el azóta lelkészi szolgálatomban. Olyan lelkészben, akinek mindennap magának kell szolgálni, én még nem láttam olyat, aki mindig a maga beszédét mondja.

És nézzük tovább. Az a német lelkész mind maga írja a prédikációját? Aligha. Azt mondja egy barátom: — Feltűnt nekem, hogy a mi lelkészünk milyen gyönyörű írásmagyarzatokat tart a maga gyülekezetének. Megtanultam angolul. Akkor láttam, hogy a mi lelkészünk a Spurgeon beszédeiből mondta gyönyörű beszédeit. Ezt egy magyar fiú mondta egy magyar papról. De mondhatná egy német fiú a maga német lelkészéről is. Az angol, a svájci igehirdetés tartós hatásokat bocsátott a németre.

Én most csak annyit élezek ki a mondani-valóimból, hogy a német lelkipásztor se mind a maga beszédét mondja. Ott aránylag sok prédikációs könyv jelenik meg. (Az én barátomnak máshol is volna levágni valója, ha tárgyilagossabb volna.) Sőt majdnem rendszerré vált, hogy ha egy lelkészt egy egyetem doktorrá avatott, az prédikációs könyvét is annak az egyetemnek ajánlja. Mi ez? Talán egyetemi tanárok fogják olvasni az építő beszédeket? Lehet. De aki ilyen könyvet ad ki, az arra számít, hogy a szolgatársai fogják olvasni s megvenni.

Tehát a külföldi példa is azt mondja, hogy szabad is, lehet is, kell is prédikációs könyvet kiadni.

Az a szolgatársam, aki alig, hogy lejött a szószékről már azon kell, hogy gondolkozzék, hogy mit fog ott a legközelebbi alkalommal mondani, nem fogja azt mondani, hogy nem kell egyházi beszédeket kiadni. Az azt fogja mondani: kell is. A templomi imádságos könyv meg ünnepi és vasárnapi alkalomokra éppen szükséges.

A „Lélek és élet“ című beszéd-sorozatam három kötete után abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a lelkésztársaim éppen ilyen templomi imakönyvet kérnek tőlem. Biztató kritika ez, bár súlyos felelősség. Szívem legbensőbb indítása volna egy ilyen könyvet adni lelkésztestvéreim kezébe. A kézirat már készen van. Csak a kiadót várja. Örülni fogok, ha lelkésztársaim akár levélben értesítenek szándékom helyessége vagy helytelensége felől, akár a

könyvesboltjokban adják le véleményüket: kell-e vagy nem kell?

Mert ez lesz a legjobb felelet arra: igazam van-e abban, amit fentebb elmondottam? S ez lesz a legjobb felelet a mi nagyon is égető hármaskérdésünkre: Lehet-e? Szabad-e? Kell-e?!

(Belsőbölcs, Borsod megye.)

Gyülekezeti éneklés diktálással

Egyik egyházi lapunk tavalyi évfolyamának valamelyik számában, a hírvonatban arról olvastam, hogy egy lelkipásztor megütközéssel írja a szerkesztőnek, hogy akad még gyülekezet, ahol ma is diktálással folyik a gyülekezeti éneklés. 1935-ben bizony méltán megütközhet ezen az ember! Még ha valami nemes tradícióról volna szó, ami új életet kelesztő kovászként munkálkodnék ma is gyülekezeteinkben, nem szólhatnék egy szót sem. De mint gyülekezeti éneklésünk fejlődését akadályozó egyik csökevényes, rossz szokását, kell, hogy pellengére állítsuk s tiltakozzunk további létjogosultsága ellen.

A diktálás helyrehozhatatlan kárt okoz egész énekenekulturánknak azzal, hogy soronkint feldarabolja az egyes énekverseket, széttördeli egyben azok értelmi és érzelmi egységét is. Nem ébreszt áhítatot, nem fonja egységbe az éneklő szíveket, mint a folyamatos, szabályos éneklés. Amellett, hogy csunya és unalmas ez az éneklési mód, ma már semmiféle kényszerítő ok nem kívánja további fennmaradását. *Ki kell irtani végleg a diktálást a gyülekezeti éneklés eszközei közül!*

Mielőtt bármiféle régi szokást újjal cserélnék fel, tanácsos megvizsgálunk hogyan, miért jött létre annakidején a most már elavultnak minősített régi szokás. Egészen bizonyos, hogy nem ok nélkül vezették be őseink akár ezt, akár más, ma már rossznak nevezett szokásunkat.

A diktálás eredete visszanyúlik egészen a reformáció hőskorába. Valószínű, hogy létrejöttében van némi része az akkor még divó, ú. n. váltóéneklésnek is, de minden valószínűség szerint az eleinte még kevés, majd későbbben túlságosan sokfajta énekeskönyv használata hozta létre a diktálást. Ugyanis volt idő, amikor mindegyik kerület, sőt gyülekezet is, használta azt az énekeskönyvet, amelyik neki, vagy előjáróinak tetszett, némelyki gyülekezet pedig, kivált a reformáció utáni időkben, kizárólag nem használta egyiket sem a nyomtatásban megjelentek közül, hanem saját magának külön énekeskönyve volt *kéziratban*. Ebben az időben írta valaki: „*megterhelte az eklézsia énekeknek sokaságával*“ (V. ö.: Révész Imre: A magyar református egyházak közönséges énekeskönyvéről. Debrecen, 1866. 9. l.) Ezeket tudva, megértjük, hogy szükség volt arra, hogy valaki a gyülekezetből előmondja az énekeket, különösen olyan helyeken, ahol csak egyetlen kézirat énekeskönyve volt a gyülekezetnek.

Ma már, hála Istennek, egységes énekeskönyvet használ a magyarországi egyetemes egyház s az énekeskönyv is hozzáférhetőbb valami, mint volt évszázadokkal ezelőtt. Ritka gyülekezet, ahol még ma sincs minden egyháztagnak énekeskönyve. (Ha új nincsen, biztosan van régi. Bár ezideig már min-

denütt be lehetett volna vezetni az új énekest is.) Egységes és minden egyháztagnak meglévő énekeskönyv mellett, ma már bántó anakronizmus fenntartani a diktálást. Tudjuk jól egyházi éneklésünk történetéből, mennyi ellenvetéssel találkozott híveink részéről minden újítás. Az egymásután újuló énekeskönyveket mindig nagy ellenszenvvel fogadták. (A mostanit épügy, mint az ezt megelőzőt.) Lesznek ellenzői a diktálás eltörlésének is a gyülekezetben.

Magyarázzuk meg nekik pl. vallásos-estély keretében, hogy miként jött létre a diktálás s hogy most már miért ninesen erre szükség többé. Ugyanakkor az iskolásgyermekekkel, vagy ifjúsági egyesülettel énekeltségünk folyamatosan s mutassunk rá, mennyivel szebb az ilyen éneklés, mint a diktálás utáni. Biztosan fog sikerülni, csak fogjunk hozzá.

Lehetetlenség nines, csak tehetetlenség van!
(Tiszaföldvár.) Szabó Gyula.

Nyugtával dícsérd a napot

Mint a legtöbb közmondás, ez is életbevágó, mely igazságot fejez ki, amelynek a figyelmen kívül hagyásával az életünk helyes irányát mutató vezérelvek egyike homályosodik el. Újabban pedig kezünk elfeledkezni erről az intelemről és naplemente előtt rítkóan hangos és meggondolatlanul előlegezett dícsérettel magasztaljuk a napot.

Bántó jelensége, veszedelmes tünete a mai társadalmi életnek, hogy élő személyekről utcákat, tereket, parkokat nevezünk el, hivatalban levő tisztviselők képét festetjük meg, szobrát állítatjuk fel.

Még akkor is helytelen eljárás ez, ha az így kitüntetett nagyságok mindvégig növekvő tisztaságban és köztisztületben futnak meg és fejeznék be pályájukat, mert az izléstelen szembedicsérésnek a kiáltó példája ez.

De nem ok nélkül termelte ki az élet ezt a közmondást: nyugtával dícsérd a napot. Csak azoknak igéri az Úr az élet koronáját, akik mindhalálíg hívek maradnak. Megtörténik, hogy elhajlik a pálya, megtörik a jellem, aki tanítványként indul, mint áruló végzi, aki a közbeesülés magas polcára hág, egyszer nagyot zuhan.

Az igazi nagyság megítéléséhez időbeli távlat szükséges s ebbe a távlatba bele kell esni a megítélendő nagyság életnapja leáldozásának.

Minden időre érvényes ez a megállapítás, de napjainkban, amikor egymásután jönnek a fájdalommas hírek a jellemösszeroppanásokról, illetve a leleplezések a látszatnagyságokról, különösen meg kell ezt szivlelnünk és ki kell operálni közéletünk ama kóros kinövését, amely idő előtt mond bírálatot és olyanokra aggatja a babérkoszorút, akikről a bíróság szedi le, hogy börtönt és közmegvetést ítéljen helyette.

Revíziót kell kezdenünk e téren és amint több tisztességet és jellemzilárságot kell belevinni a közéletbe, úgy több puritánságot a közgondolkodásba. Az igazán értékes és érdemes embernek nem szerez annyi örömet az ilyen tömjénezés, mint amennyit árt, ha kiderül később, hogy érdemtelen volt a jutalmazás.

Szíveljük meg hát a közmondás tanítását: nyugtával dícsérjük a napot!
Cégénydányád. Sípos Károly.

Tudomány és irodalom

Régi iskolai törvények.

Fordította s közli: Dr. Nagy Sándor.

(Folytatás.)

A debreceni iskolának Krisztus 1657. esztendőjében. A tanulók tanulmányait, erkölceit és kötelességeit illetőleg hozott törvényei.

Miután a letűnt esztendőkből az idő és dolgok kölcsönös megváltozása miatt a régi törvények egyetemességét, az ifjúságnak a kevésre becsült erkölcsöt illető hajlandóságát, s a szellem elevenségét némely sajnálatos és türethetetlen kihágások eme debreceni iskolában bemocskolták, a tekintélyes és bölcs debreceni tanács kívánságára az eddig bekövetkezett fogyatkozások és kihágások megjobbítása, az elkövetendő elkövetési lehetőségének meggátolása, s az egész iskolabeli coetus jobb és könnyebb fegyelmezése végett úgy az iskola, mint az iskolások közös egyetértéséből törvényeket, szabályokat és rendeleteket állítani és hozni tetszett, szorosán ügyelve arra, hogy ezek a régieknél sokkal különlegesebbek legyenek, hozzájuk fűzetvén a törvények áthágóira kirovandó büntetések is.

Tehát a wittenbergi akadémia előző századbéli s Krisztusnak 1571-i esztendőjében alkotott, valamint Sárospatak és e nemes debreceni iskola régi törvénygyűjteményéből az iskolások helyzetéhez és az iskola alkotmányához illendő emez alábbi törvényeket hoztuk és alkottuk, melyeket leírás, átnevezés után kinek-kinek aláírás végett szabad rendelkezésére bocsátottunk.

Általános törvény.

Egy cikkely.

Fentnevezett iskolának polgárai egyetemlegesen és egyenként, szintúgy a magasabbrendűek, mint az alacsonyabbak, rektorok, valamennyi tanítók és tanítványok, nagyok és kicsinyek, nemesek és nem-nemesek, mindenkben arra törekedjenek először, hogy iskolai életük, mely az egyház és a haza javára irányuló kegyesség és szabadművészetek serény ápolásában és szorgos fenntartásban áll, elsősorban tessenek Istennek, ki tanítók és tanulók iskolai munkáját egyedül mozdítja elő és segíti meg, s őrizi meg coetusukat. Tehát kinek-kinek arra kell elsősorban gondjának lenni, hogy mindenkben azokat kövesse, cselekedje és keresse, melyek Istennek tetszenek, s az ő nevének dicsőségét szolgálják. (V. ö. 1704 Lex. gen.)

Különleges törvények.

1. A rektorokról vagy főtanítókról és azok kötelességeiről.

I.

A tekintélyes férfiak által iskolánkba ajánlott rektort, ha helvét-hitvallású, kegyes, derék, jóhírű,

valamely igazhitű akadémiáról kikerült, kellően tudós, a józan bölcsészet művelője, a szent hittudományhoz szükséges nyelvek ismeretében legalább középszerűen jártas, hűséges, szorgalmas, tudománykedvelő, munkaszerető, emberszerető: bevezetjük, beavatjuk és megerősítjük. (V. ö. 1704. Leg. spec. Art. I.)

II.

Az előjárósággal, a pártfogókkal, az egyházmegye esperesével, az egyház szolgálóival s akár egyházi, akár világi tisztségeket viselő bárki másval szemben minden igaz, isteni és megengedett ügyekben köteles alárendeltséget, figyelmet, engedelmességet, szeretet és kedvességet tanúsítsa. (V. ö. 1704. Leg. spec. Art. II.)

III.

A becsméréseket, a feladásokat, az árulkodásokat és a gyalázkodásokat szorgalmasan kerülje — és ha ketten vannak, a kölcsönös tiszteletben versengve egymást testvérként szeressék. (V. ö. 1704. Leg. spec. Art. III.)

IV.

Bölcsességükhöz mért hasznos, szükséges és méltó előadásokat tartsanak, tanítván a hallgatóteremben saját óráikon. Ezek megállapított rendjén csak igaz okból változtassanak, ha tán a hallgatóteremnek valami baja van, vagy ha az elcserelés könnyen megy.

V.

Az egyház és a világi élet gyakorlatában szükséges hittudományt és bölcsészetet ne csak vitaközlési, hanem kifejtési módon is tanítsa. A segédtudományokat, mint a latin, a görög és a héber grammatikát, a poétikát, a retorikát és a logikát, valamint a szent hittudományt és a józan bölcsészet forrásainak megismerésére szükséges nyelvek tanulása és művelése céljából az ókori írókat szorgalmasan adja elő és fejtegesse. Az évvégi és időszaki vizsgán írás, olvasás és előadás révén mutassa is be.

VI.

Nevezett debreceni egyházmegye tisztelendő és tekintetes esperes ura által évenként tartandó vizsgálatnak a tanulókkal egyetemben zokszó nélkül vesse alá magát. (V. ö. 1704. Leg. spec. Art. V.)

VII.

Az ismétlések előadását hetenként kétszer (szerdán és szombaton) kérje számon a hallgatóktól, s a tévedéseket tisztes figyelmeztetéssel javítsa ki. (V. ö. 1704. Leg. spec. Art. VI.)

VIII.

Fentnevezett iskolának egyszer befogadott polgárát, ha az az ő szegénysége, nyomorúsága és rongyossága miatt egyszer rektorságra kibocsáttatván ismét visszatér, s rektorsági idejének-kiteltével befogadását kéri, egyszer még vegye vissza, de másodszorvaló távozása után harmadszor már semmiképpen ne fogadja be.

A rektorok büntetése.

A nevezett debreceni egyházmegye tiszteletes és tekintetes esperese és vizsgálói által kötelességmulasztása miatt egyszer-kétszer megfigyelmeztett rektor, ha jobb észre térni nem akar, keményen dorgáltassék meg, — tovább is pedig megmaradván e hanyagságban, mint botránkoztató here, az állásától mozdíttassék el.

(Folytatása köv.)

Dr. Ecsedi István: A debreceni és tiszántúli magyar ember táplálkozása. A Déri-múzeum néprajzi osztályának ismeretterjesztő közleményei 5. füzet. Dr. Bertók Lajos könyvkereskedése, Debrecen.

Ecsedi István tudományos és írói pályájának jelentős állomása ez a harmadfél száz lapnyi szép könyv. Teljesen töretlen úton jár benne, amit megírt, az a forrás fontosságával bír a tárgyi néprajz területén. Szomorúan jellemző tudományos néprajzunk elhanyagolt mivoltára, hogy még a szemünk előtt naponta lejátszódó folyamatokat sem figyelték meg eddig, nem volt senki, aki összegyűjtötte volna a magyar nép táplálkozásáról részleteket. Ecsedi István gondossága mindenre kiterjed s tudományos eredményeit olyan kellemes modorban tárja közönsége elé, hogy könyve tudományos alapossága mellett sem válik sehol unalmassá, mindvégig a legérdekesítőbb olvasmány nem-szakember számára is. Fontossága egészen rendkívüli, éppen ma, amikor a néptáplálkozás kérdése napirenden van s megoldása a közeljövő egyik halaszthatatlan feladata. A meglevő viszonyok ismerete nélkül azonban ez a megoldás nem sikerülhet — s ezért is a legnagyobb elismerést érdemli meg Ecsedi munkája. Mint az Előszóból kitűnik, ő maga teljesen tisztában volt feladata fontosságával s egyik célja éppen az volt, hogy anyagot szolgáltatson a szociológus és az orvos számára, akiknek munkája a táplálkozás kérdését megoldani hivatott.

A munka a Déri-múzeum kiadványai között látott napvilágot; kiadásának költségei a múzeumi belépődíjakból teltek ki. Vidéki múzeum nem teljesítheti szebben népművelő feladatát, mint ilyen kiadványokkal, amelyekre bármelyik fővárosi intézmény is méltán büszke lehetne.

Szondy György.

Szondy György dr.: A moderna iskola és az ifjúság olvasmányai. Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. Ára 1-20 P.

Tanárok számára rendkívül hasznos segédkönyv úgy a közép-, mint a középfokú iskolákban. Szerzője az ifjúsági irodalomnak ismertnevű művelője, s a bevezetésben arra mutat rá, hogy az ifjúsági irodalom nagy nevelőértékű az iskola eddig mily kevésbé használta fel a maga tervszerű munkájában. Majd kifejti, mily módon válhat az iskolai ifjúsági könyvtár a nevelőmunka nélkülözhetetlen segédeszközévé. Az elméleti fejtegetéseket kiegészíti egy teljesen újszerű olvasmányjegyzék, azokról az olvasmányokról, amelyek a tanórák alatt, azoknak tervébe illesztve olvashatók fel, a könyvcím, lapszám, bekezdés pontos megjelölésével. Az óriási olvasottságra és nagy pedagógiai érzékre valló jegyzék régen nélkülözött kiegészítője az iskolai ifjúsági könyvtáraknak.

Segítségével, a szerző által megmutatott módon nemcsak a tanítás munkája válik könnyebbé és a tanuló számára élvezetesebbé, hanem eredményeképpen hatalmas, új olvasóerege nevelődik a szó igazi értelmében vett irodalomnak. A munka egyik nagy értéke éppen abban is rejlik, hogy világosan megmutatja, miként lehet és kell a közép- és középfokú iskolák valamennyi tantárgyának az irodalmi nevelést is előmozdítani. Melegen ajánljuk iskoláink figyelmébe.

G. B.

Dr. Harsányi István: A hazugság, mint nevelési probléma. Minden lelkész egy hajóban evez ennek a könyvnek derék fiatal írójával. Küzd mindegyik a hazugság ragálya ellen. S ebben a harcban kitűnő eszköz a kezünkben ez a vonzó külsejű 140 lapos kötet. Sárospatakon jelent meg nemrégiben s könyvkereskedői forgalomba alig került. Az első magyar könyv a hazugság természetrajzáról. Kitűnő forrásokat tanulmányozott megírásához a szerző, aki már a „Rokokó ízlés a magyar irodalomban” c. első kiadványával is a szívesen olvasott írók közé lépett. Kitűnően válogatja meg Harsányi tanár a témáit. De megnyerő az a lendület is, amellyel ráveti magát témájára és minden oldalról annyira megvilágítja, hogy az olvasó hálás neki a sok utánajárásért és a nyújtott értékekért. A hazugság „problémája” c. bevezetés már felkelti érdeklődésünket. A hazugság mint pszichológiai jelenség már olyan megállapodásokra vezet, amiért szülő és pedagógus tisztelettel néz fel a szerzőre. Kitűnő a hazugság mint társadalmi jelenség c. szakasz. Színes és eszméltető a hazugság vizsgálata erkölcsi szempontból. Okos és élvezetes a Hazugság elterjedéséről szóló rész. A hazugság okai című nagy fejezetben egyenként veszi szemügyre a 14 alcím alá sorolt okokat. Érdekes a Kiknek hazudnak és kiknek nem hazudnak c. fejezet. Itt a lelkészt is azok közé sorolja, akiknek nem hazudnak. Ez igaz. De meg kell jegyezni, hogy vannak éppen a lelkésznek szóló hazugságok. Színeskednek, retusálnak, szebbítenek az emberek élőkről és temetendőkről szólva, hogy a lelkész kijelentései kedvezőbbek legyenek. — Milyen mértékben ítéljük el az emberek a hazugságot? Nagyértékű fejtegetés ez is. Erdemes-e hazudni? — ez már egészen a lelkész mondanivalóját adja. Küzdelem a hazugság ellen. Itt megint közös talajon állunk. Újszerű a kérdőívek tanulságainak festése és megnyugtató a szerző összegezése. A források jegyzékéből jól láthatjuk a kérdés irodalmát. Külön kell kiemelni a debreceni, pataki, kecskeméti és más iskolák fiú- és leány diákjainak 1060 kérdőívre adott feleletét. Ez nálunk egészen új. Sokat tanultunk Harsányi István dr. könyvéből. Ez is nyereség. De meg is szerettük a szerzőt, akit kitűnő munkatársnak érzünk lelkészi munkánkban. Sok ily sikert kívánunk neki!

Dr. Hegyaljai Kiss Géza.

Brunner Emil: A mi hitünk. Fordította: Bíró Mózes. Budapest, 1935. Sylvester kiadás.

Aki még nem hallotta Brunner, a zürichi professzort beszélni, még nem követte világos és áttetsző német mondatait, aki még nem látta mozdulatlanul állni a szószéken derűs arcával és filozófus tekintetével, az most megismerheti ebből a 177 oldalból álló cikksorozatból.

Brunner könyve tolmács, amely lefordítja a művelt nagyközönségnek a Biblia nehéz szavait. Brunner szerint a theologia helyesen megértett szolgálata, hogy „gondolja át oly alaposan és addig Istennek a Jézus Krisztusban való művéről szóló üzenetét, amíg csak képessé nem lesz azt az üzenetet egyszerűen és mindenki által megérthető módon a mi korunk nyelvén is kimondani.”

Brunner elérte célját, amikor kiadta ezt a harmincöt cikkből álló sorozatot, amely legelőször egy zürichi egyházi lapban jelent meg öt év alatt. Könyve nem más, mint népszerű dogmatika, vagy jobban mondva egyes tételek a dogmatikából könnyű és élvezetes nyelven előadva. Foglalkozik az Istennel és az emberrel, Jézus Krisztussal és a Szentlélekkel, a hit, megtérés, újjászületés, szabadság, imádság kérdéseivel, az egyházzal, a sákramentumokkal és a jövődó dolgokkal. Könyve dogmatikailag nem teljes, de a mozaikokból pompásan fel lehet frissíteni régi ismereteinket. Mindegyik cikk komplett prédikáció benyomását kelti, mintha Brunner nem egy egyházi lapnak, hanem egyenesen szószéknek írta, vagy diktálta volna ezeket a cikkeket. A legmélyebb dologról is könnyen és érthetően beszél. Nines könyvében egyetlen egy homályos gondolat sem, amit bizony fel szoktak halmozni a dogmatikusok könyveikben. Hermann árnyéka még mindig kísért a könyvben, a vallás-pszichológiai momentumokkal tele van a könyv, de mégis, a barthi theologia rányomta bélyegét az egész írásra. Természetesen a mondatok sokkal világosabbak, mint Barthenál. Stílusa tömört és sok helyen forró, máshelyen pedig nyugodt és hűvös, mint a svájci levegő.

A könyv magyar fordításához, amely Bíró Mózes kolozsvári lelkipásztor sikerült műve, Ravasz László püspök írt előszót. A kiállítás a Sylvester-nyomda érdeme.

Lélekben és igazságban. Rádiopredikációk. 1935. Dr. Ravasz László, dr. Poling A. Dániel, Muraközy Gyula, Nyáry Pál, dr. Patay Pál, dr. Soós Béla, Szabó Imre, Eöry Szabó Dezső predikációi.

Nagyon érdekes dolog még egyszer olvasni azokat a predikációkat, amelyeket az ember valamikor hallott. Ezzel egyfelől pótoljuk a hiányt, amit az orális rádiopredikáció közben minden hallgató érez, másfelől pedig ugyanazt az áldást élvezzük, amit a többi predikációs-kötetek adnak, polcunkra adják az igét, fel tudunk eleveníteni egy-egy elmúlt mély órát.

Ezt az áldást közvetíti a budapesti Kálvintéri egyházközség is, amikor a múlt évben elhangzott rádiopredikációkat kiadta a Kálvin-könyvtár egy köteteként. A huszonöt rádiopredikáció közül tizet Ravasz László mondott el. Megtaláljuk Poling amerikai lelkész predikációját is, amelyet a CE Szövetség nyári konferenciáján mondott el. A rádiótemplom szószékén állt nyolc lelkipásztor beszédéből élénk áll a mai művelt református egyház gondolkodása, vágya és szükséglete. Egy dolog azonban még hiányos. A rádiopredikációkon még nem látszik tisztán, hogy minden rádiótemplom szószékén az egész világon egy új predikációfajta kezd kialakulni, amikor a nagy gyülekezet mögött százak és ezrek várokoznak magányban az Igére. És ezeknek nem fenséges predikáció kell, monoton vagy ünnepé-

lyes előadással, hanem meditáció, amit egyenesen annak az embernek a fülébe mondanak, aki minden templomtól távol várja az Igét, hogy valaki megfogja a kezét és bevezesse nyomorúságából abba a templomba, amelynek igazán nincsenek falai és oszlopai. Különben az a veszély áll elő, hogy a rádióhallgató nagyon is érzi, hogy gép és tér útján jön a beszéd, szóval, hogy nagyon is hiányzik a gyülekezet. A prédikációk között a legtöbb kollektív szükségletet világít meg. A könyv, amely beszédei számát tekintve a legolcsóbb prédikációskötet, füzve 1-80 P, kötve 2-50 P.

Dr. Farkas Pál.

Szóllósi Mihály: Bujdosó magyarok füstölő csepűje. Kolozsvár, 1676. Újonnan kiadta *Incze Gábor*, Budapest, 1935. Kis 8 r. 128 l.

A XVII. század hányódottéletű, vérzöttestű, de mélyhitű magyarjának lelke keresi e kis könyvecskeben a mai idők magyarját, hogy reménytelenségnek esni ne engedje s csüggettségéből az imádkozás erejével felemelje. Írója Szóllósi Mihály református prédikátor, aki a szomorú gyászévtizedben többemagával menekül az üldözés elől a Felvidékről Erdélybe s egyikévé lesz ama számtalan magyarnak, akinek erejét a roppant szenvedések sem tudják megtörni, mert tud imádkozni. S másokat is imádkozni tanít. Ennek a magyar ügyért szenvedő s az evangéliumban még a szenvedések közepette is erős és diadalmaskodni tudó magyarnak imádságait nem lehet olvasni „szemünk könnybe lábbása” nélkül. Elég „A könyörgések lajstromán” végigtekinteni s pillanat alatt tisztában vagyunk, hogy e kis könyvecske „tábori imádságoskönyv”. Óh, talán nem is tud a mai kor magyarja már oly őszinte töredelemmel, oly mély hittel s — főleg — oly szépségesen szép magyar nyelven imádkozni, mint az a néhai jó prédikátor és annyi más társa. Vegye hát a kezébe és olvassa végig mindenki s meglátja, hogy úgy lesz, ahogy a könyvecske kiadója az előszóban írja: „lelkünk gyorsan és könnyen hangolódik át imádkozó érzésekre és az egész könyvecskét fájdalmas hittel, magyar bánattal, de ugyanakkor evangéliumi bizakodással imádkozzuk végig”.

Illesse elismerés a kiadót, hogy — bizonyára nagy anyagi áldozata árán — e kedves könyvecskét ismét kezébe adja imádkozó népünknek. A könyv kapható 60 fillérért ilyen címen: *Dr. Incze Gábor református lelkész, Budapest, II., Török-utca 4.*

N. S.

K Ü L F Ö L D

Abesszínia

A magyarok hűséges jó barátja Anstein svájci lelkész, a baseli misszió titkára a múlt év december 28-án Brünigből egy a Welterhornt ábrázoló levelezőlapra a következő sorokat intézte hozzám: „Kedves igazgató úr! Miután ma kedves levelezőlapját megkaptam s Önnek két Abessziniáról írt munkámat elküldtem, vonatra ültem, hogy az Ön előtt is ismeretes Haslibergre utazzam éspedig a Goldern mellett fekvő baseli szünidei telepre, Wassenvendibe. Az itt

feltüntetett kilátás emlékeztetni fogja Önt egykori haslibergi tartózkodására (1929, 1930).“ Ezen év január 1-én Luzernből írt levelezőlapra kívánt boldog új évet. Igazán meghatótt, amidőn a többek között ezeket írja: „Szóljon Önnek az első dátum, amelyet ebben az évben írok.”

Anstein már háromszor járt Debrecenben (1923, 1928, 1934) s mindannyiszor lebilincselő előadást tartott missziói utazásairól. Egyízben a debreceni tanítóképzősök előtt fejtegette a cserkészterjedését és jelentőségét az idegen világreszkekben. 1929-ben adta ki terjedelmes munkáját világkörűli utazásáról (Rund um die Welt), amelyben megragadó színekkel rajzolja a keresztyén vallás terjedését s átalakító hatását a műveletlen népekre. 1930 őszén kiment Afrikába, pedig már ekkor közel volt a 70. évhez. Ezen utazás eredményeképpen 1933-ben jelent meg a következő című munkája: *Afrika, ahogy én azt átéltem (Afrika, wie ich es erlebte)*. Mint minden munkáját, úgy ezt is a baseli misszió adta ki. A mű 224 lapra terjed s 128 képet tartalmaz. 22 hónap alatt a szerző beutazta Afrikát nyugatról keletre, délről északra. A beutazott országok leírása igazán lebilincselő s világos áttekintést nyújtanak korunk afrikai problémáiról. Anstein ebben a könyvben oly vidékeket tár fel előttünk, amelyeket még kevés európai látott, pl. legbelső Afrikát a Nilus forrásoknál s mindenekelőtt Abessziniát, amelyet Addis Abebából egy karavánnal hetven napon át keresztül-kasul bejárt. Meglátogatta Madagaskárt is s erről igen sok szép dolgot tud elbeszélni.

Az elmúlt hetekben jelent meg két fentebb említett füzete Abessziniáról, amelyet újévi ajándékkul nekem megküldött. Az első címe: *Abesszinián keresztül*. Az afrikai császárbirodalom a nagy világpolitika központjába került. Ki ne óhajtaná azt, hogy szakembertől nyerjen megbízható felvilágosítást erről az országról, annak lakóiról, történetéről és kultúrájáról? Anstein lelkész saját utazásaiból ismeri Abessziniát. Hogy alaposan és szemléletesen tud rajzolni, tudjuk már terjedelmes Afrika könyvéből, amely nagyszámú olvasó közönségre talált. Abessziniáról írott munkájában is Anstein nemcsak szívesen fogadott felvilágosítást nyújt az ország földjéről, éghajlatról, növény- és állatvilágról, alkotmányról, véderőről, hanem itt is a misszió embere beszél belőle, aki több kapcsolatot mutat fel a régi ethiopia és a bibliai tudósítások között, aki különös előszeretettel kutat ezen régi szép missziói és egyházi történelme után.

A másik munka címe: *Az abesszíniai egyház*. Előállása, megmerevedése és újraéledése. E könyv foglalkozik az egyház történetével, tanával, alkotmányával. Szól az egyházközsegekről, a papok képzéséről, a kultuszról, az istentisztelet menetéről, a sákramentumokról, a bibliafordításokról, az egyházi irodalomról. Az abesszíniai egyházra az utóbbi időben nagy hatással van fejlődés tekintetében az evangélikus misszió tevékenysége s a biblia elterjedése modern népnnyelven. Egyidőben a jezsuiták nagy szerepet játszottak Abessziniában, de oly erőszakosan léptek fel, hogy kitiltották őket az országból. Néhány évvel ezelőtt az a hír terjedt el, hogy a mostani császár Hailé Selassé, akit egy katolikus pap nevelt, a katolikus egyházba tér át. Amidőn emiatt komoly népmozgalom támadt a papok vezetése alatt s fenyegetve látta a császár trónját, nyil-

vánosan kijelentette, hogy eszeágában sincsen egyházát otthagyni.

Mindenesetre érdemes Ansteinnak 32 oldalra terjedő kis füzetét az abesszíniai egyházzal lefordítani s azt széles körben megismertetni. Én jó magam egy pár helyen szándéksom előadást tartani e munka nyomán az abesszíniai egyházzal, nem tévesztve el azon egy pár évtizeddel magam elé kitűzött célt, hogy ápoljuk a külföldi összeköttetéseket s azt egyházunk, közelebb Kollégiumunk javára igyekezzünk fordítani. Bárcsak e törekvés visszhangra találna az ifjabb lelkész- és pedagógus nemzedékben!

Dr. Veress István.

Hírek az egyházmegyéből

ALSÓSZABOLCS-HAJDÚVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

A tiszánagyfalui református egyház december 29-én lélekemelő ünnepség keretében avatta fel a világháború idején hazájáért áldozott nagy harangja helyett közadakozásból beszerzett új harangját. Nagy Sándor helybeli lelkész mély gondolatokban bővölködő, szívhez szóló alkalmi beszéde után az adakozók nevében Bekény Gyuláné földbirtokosnő adta át a harangot az egyháznak. Az egyházközség nevében Balogh János gondnok mondott köszönetet a gyülekezet áldozatkész híveinek, kik közül külön elismerés illeti vitéz Biró Ferencet, fáradságot nem ismerő személyes buzgólkodásáért. Bartha László egyházmegyei esperes magasszárnyalású imában áldotta meg az új harangot, melynek hívó szavára a falu felekezeti különbség nélkül összesereglett lakossága előtt a zsúfolásig megtöltött templomban Bartha László esperes hirdette lelkeket megrázó erővel az igét. Az ünnepélyről mindenki felfrissült lélekkel távozott.

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

A Vásárosnaményi Református Nőegylet dec. hó 20-án 85 elemi iskolás gyermeket látott el téli öltözettel. Ez alkalommal a Nőegylet vezetősége — élén Dr. Máthé Béláné nőegyleti és Kelemen Gyuláné leányegyleti elnökökkel — 25 pár cipőt, 25 szvettert, 28 meleg leányruhát, 38 fiúöltözetet és 24 drb fiúinget osztott ki a szegényebborsú gyermekeknek. A kiosztott darabok jelentékeny részét Dr. Tomcsányi Vilmos Pálné kegyelmes asszony adományozta. Ezenkívül a Nőegylet mintegy húsz szegény családot látott el karácsonyra szükséges élelmickekkel, valamint tűzifával.

A Beregi Református Leányegylet Szövetsége, melynek kézimunka akciója az ország minden részében, sőt külföldön is ismeretes: december hó 14. és 15. napjain nagyszabású kézimunka-kiállítást rendezett Vásárosnaményban, az állami iskola termében. Ez alkalommal tartottak karácsonyi vásárt a Református Nőegylet, a Református Leányegylet, a római katolikus Oltáregylet és az Izraelita Nőegylet közösen, melynek jövedelmét az egyes egyesületek a vásárosnaményi szegénycsaládok téli támogatására fordítják.

BIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

A csonka-bihar-érmelléki egyházmegye három lelkészi körében folyó belmissziói munkáról boldog megnyugvással számolhatunk el; úgy a lelkészi, mint a tanítói kar nagy odaadással és hűséggel szolgálja a kitűzött nemes célokat, a lelkek nagy megújódását s e munkával kapcsolatos híreinket az alábbiakban adjuk.

Az érmelléki körben: Kismarján november 10-én Székelyhidú Béla esperes, Csokonay József bagaméri lelkész, Taar Ferenc bagaméri tanító és Vida Anna nagylétai tanítónő és a helybeli ifjúsági egyesület közreműködésével tartatott délután egy előadás mindkét nembeli ifjúság — és vallásos-est a közégi kultúrházban a gyülekezet számára.

Nagylétán november 24-én Kathó István kismarjai, Bodor Pál kokadi lelkészek, Siket Bernát kokadi tanító és Erdélyi Aranka bagaméri tanítónő végeztek áldott szolgálatot az ifjúsági egyesületekben és a vallásos-estélyen.

Kokadon december 8-án Radó József nagylétai, Nagy Márton újlétai lelkészek, Szabó Lajos álmosdi tanító és Gaál Margit álmosdi tanítónő működtek közre a gyülekezeti estén.

Vallásos-ünnepély Álmosdon. Lélekemelő vallásos-ünnepély volt január 12-én a csonkabihar-érmelléki egyházmegyéhez tartozó álmosdi gyülekezetben, a helybeli lelképásztor Székelyhidú Béla esperes rendezésében. A vallásos-ünnepélyre egybesereglett az egyházközség apraja-nagyja, színültig megtöltve az igen szép, hatalmas templomot. A vallásos-ünnepélyre kiutaztak Debrecenből Maklár Károly egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes, Futó András püspöki titkár, Siposs Imre központi lelkész, Dienes József püspöki fogalmazó, Magyar Bertalan vallásoktató-lelkész. Ott volt a vallásos-ünnepélyen a nagylétai járás főszolgabírája Nadányi Péter főszolgabíró és Csokonay József bagaméri lelképásztor is. A vallásos-ünnepélyen a gyülekezeti ének után imádkozott s a kanaánita asszonyról megrázó erejű bibliamagyarazatot tartott Maklár Károly püspökhelyettes, a kálvinizmusról közvetlen, biznyságtevő előadást tartott Siposs Imre központi lelkész. Magyar Bertalan vallásoktató-lelkész Baja Mihály debreceni lelképásztor két gyönyörű költeményét olvasta fel, az ünnepélyen meg nem jelenhető országoshírű költő-lelképásztor helyett. Nagyon szép volt Szilágyi István nagylétai kántor csengő tenorral előadott két énekszám. Az ünnepélyen igen ügyesen szavaltak Bacsa Juliska leánykőri tag, Rátonyi Kató elemi iskolai növendék és Nagy Lajos ifjúsági egyesületi tag. A szép ünnepély a Himnusz magasztos hangjaival és Székelyhidú Béla esperes magasröptű zárószavaival ért véget. Este a vendégeket, az egyházközség vezetőit Székelyhidú Béla esperes látta vendégül. A jelenlevő vendégek azzal a boldog megtapasztalással tértek vissza, hogy Álmosdon Székelyhidú Béla esperes vezetésével buzgó gyülekezeti élet folyik s az álmosdi gyülekezet a bölcs lelképásztor vezetésével úgy áll a trianoni határon, mint a magyarság és kálvinizmus erős vára.

Az alsóárréti körben: Csökmön november 12-én tartotta meg a lelkészi és tanítói kar egynapos gyülekezeti ünnepségét. Reggel 1/9 órakor bevezető istentisztelet tartatott, melyen Molnár Vince darvasi

lelkész nagyhatású bibliamagyarázattal, Juhász Sámuel furtai lelkész a presbiteri tisztról tartott szabadelőadással működtek közre. Gyulai Károly berettyószentmártoni tanító vasárnapi iskolai mintatanítást mutatott be, majd közös értekezleten tárgyalta le aktuális kérdéseit az esperes jelenlétében a kör lelkészi és tanítói kara, míg este a zsúfolásig megtöltött templomban vallásos-ünnepély volt, melyen Juhász Sámuel előimával, az egyházmegye esperese bibliamagyarázattal, Gerzsenyi István zsákai lelkész szabadelőadásával ragadta magával a lelkeket, míg az ifjúsági egyesület tagjai szavalatokkal gazdagították az ünnepi estét. A mély és áldott nyomokat hagyó gyülekezeti nap a helyi lelkész zárószavaival ért véget.

December 22-én tartotta a nagy történelmi értékekben gazdag *zsákai* gyülekezet belsejében megújított temploma felavató-ünnepélyét, melyen az egyházmegye esperese ígéhirdetéssel, Molnár Vince darvasi lelkész szabadelőadással működött közre. Áldott és dicséretes munkát végzett a fiatal, energikus és értékes lelkész: Gerzsenyi István irányítása mellett önerejéből e nemes gyülekezet és közadakozásból biztosította a templom belső felszerelésének megújítását és fűtőkályhával való ellátását. Egy buzgó, kedves lélek: özv. Sárvary Józsefné egymaga több mint felét biztosította a 2500 pengőt meghaladó alakitási költségeknek s a gyülekezet csaknem minden tagja hozzájárult e nehéz időkben a súlyos összeg biztosításához. Megragadó bizonyágtevés volt a templomszentelési ünnepség, melyen résztvett egyházkerületünk fáradhatatlan főgondnoka: báró Vay László zsákai földbirtokos, az oltani református egyház főgondnoka és a diszpresbiteri gyűlést megnyitó magasrőptű beszéddel gazdag élményé és értéké tette ez áldott napot.

Darvason december hóban két alkalommal is tartatott vallásos gyülekezeti est, melyeken a helyi lelkész s Papp Mihályné állami tanítónő vezetése mellett az állami iskola növendékei is szerepeltek. Áldott, elismeréseméltó az a munka, amelyet Papp Mihályné tanítónő, ez a gazdag lélek, végez a darvasi gyülekezetben nemcsak fáradozásával, hanem cselekvő szeretetével is, hiszen a szegénygyermek felruházására is sajátjából 37 pengőt áldozott.

Ezúttal is közöljük, hogy Molnár Vince darvasi lelkész másik bájos, kedves leányának: Klárikának 1935 december 15-én esküdött örök hűséget Papp László biharnagybajomi tanító; az esketési szertartást Székelyhídy Béla esperes végezte. Sok szerencsét és boldogságot kívánunk ez alkalommal is mind az ifjú párnak, mind az örömszülőknak.

A felsőárréti lelkészi kör Ártádon kezdte meg november 10-én missziói munkáját. A délelőtti istentiszteleten Hegedűs Kálmán nagykeréki-i, a délutánin Németh István váncsodi és Szabó Bertalan toldi lelkészek működtek közre, míg Bán István bojti lelkész szabadelőadással gazdagította a lelkeket. Ez alkalommal tartotta meg a lelkészi kör értekezletét is, mely után megkoszorúzták a hősök szobrát és az országot zászlóját — előbbinél Benedek Lajos nagykeréki-i tanító, az utóbbinál Hegedűs Kálmán lelkész szólott a nagyszámban megjelentekhez.

Toldon december 8-án volt a gyülekezeti nap. A délelőtti istentiszteleten Kóródy Gyula ártáandi,

a délutánin Tóth Kálmán biharkeresztesi lelkész végezték építően a templomi szolgálatokat, míg a bezáró beszédet, imát és áldást Bán István bojti lelkész tartotta meg, a presbitérium számára Tóth Kálmán tartott adhortációt a beteg Hegedűs Kálmán helyett.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Szegények karácsonya. 51 szegénysorsú, többnyire külsőségi és tanyáról bejáró iskolásgyermek, rajtuk kívül még négy elesett, szegény család lábbeli, ruha, liszt és kalács örömet hozó ünnepe volt ez a Sárreten, Nagyrábén, az esperesi székhelyen. A szegények karácsonya, a szegényekről való gondoskodás megvan itt minden évben, ami hosszú évtizedes munkák eredménye. Ez évben önténkes adományokból, egyház és község példás összefogásával mintegy 150 P gyűlt össze, melyből 50 P a község adománya és gyűjtése, amelynek átengedéséért Dr. Szilágyi Lajos melegsívű bihari főispánt illesse elsőhelyen a hála és köszönet, nemkülönbén a lelkes, egyházat támogató községi vezetőket. Az ősz esperes, F. Varga Lajos lelkipásztor, túlaradó örömmel látja ezt, míg maga is vezet a jótételben. Ő látta el kaláccsal az összes szegényeket s ezenkívül ünnep másodnapján megvendégelt 12 szegény iskolásgyermeket, hogy hadd érezzék azt a szeretetet, amelyre a szeretet ünnepe tanít és elkötelez. Az egyházi és községi vezetők e szép egyetértése mások előtt is példaadó lehet; egyetértéssel, együttes munkával szüntetni a nyomort, segíteni a szegényeket: evangélium, a szeretet legszebb hirdetése. A ruhaneműek varrását a nőszövetség végezte, Kanizsai Sári tanítónő irányítása mellett. (S. K.)

Nagyrábén kivétel nélkül, minden felnőtt halottat templomból temetnek s kísérik ki a temetőbe. A templomhoz való ragaszkodás, az Istenháza szeretetének és megbecsülésének szép megnyilvánulása ez. De ugyancsak a templomban kereszteltetnek meg a csecsemők is s nincs kivétel, mégpedig rendszeren a vasárnap délelőtti istentisztelet végeztével, az egész gyülekezet jelenlétében és részvételével. Az áhitatos egybeforrást nagyban fokozza a szép keresztelési ének, a 235. dicséret, amelynek 1. és 4. versét kezdetül és végezetül az egész gyülekezet, a lelkipásztorral együtt, buzgón éneklé el. Utána jön még a rendes kijövré való ének. Kár, hogy nem követik ezt sok helyen.

Nagyrábén az új községi főbíró, id. Török Imre vezetésével, az előjárók teljes számban és testületileg vesznek részt a vasárnapi és ünnepnap istentiszteleteken. Az új főbíró első intézkedése volt ez. Jó indulás, amely Istenháza felé vezet. A vezetőknek, kikre egy község gondja bízott, ebben is vezetőniük kell. Török Imre főbíró különben presbiter. Magyar presbiter.

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A petneházai egyházközség folyó év decemberében tartotta az Egyetemes Konvent segítségével újjáépített templomának és új harangjának ünnepélyes felszentelését. A harangszentelést Kun Szabó Gyula esperes úr betegsége miatt Deák Lajos hely-

beli lelkész végezte. A templomszentelési ünnepies istentiszteletet Görömbey Péter nagyállói lelkész végezte, ki hatalmas lendületű, meggyőző erejű prédikációjában ismertette a petneházai egyház történetét 1410-től kezdve. Végtelen örömdetes dolog, hogy az alig 500 lelket számláló szegény petneházai eklézsia a mai nehéz időkben hívei áldozatkészségével meg tudta újítani 500 éves templomát, mely már legalább 50—60 év óta várta újjáépítését.

Deák Lajos.

Ifjúsági vezetőképző-tanfolyam Demecserben. A felsőszabolcsi egyházmegyében rendezett vezetőképző-tanfolyamok utolsó állomása Demecser volt, ahol a felsőszabolcsi egyházmegye irányú munkája méltó befejezést nyert úgy a résztvevők nagy száma, mint a lelkiekben és szellemiekben való gazdagsága által. Az előadásokon 11 község ifjúságának kiküldöttei, mintegy 150-en vettek részt, a lelkipásztorok, tanítók és presbiterek vezetésével. A konferencia előadói, Dobos Károly orsz. titkár és Porzsolt Ferenc egyházmegyei belmissziói előadó fáradságot nem ismervé nagy szeretettel foglalkoztak az egybegyűlt fiúkkal, gyakorlatilag is bemutatva az egyesület vezetését.

A konferencia szeretettel emlékezett meg az ifjúság atyai pártfogójáról, Dr. Baltazar Dezső püspök úrról s őt táviratilag üdvözölte.

Este a templomban vallásos-estély volt, amelyen Kun Szabó Gyula esperes vezetése mellett résztvettek a megjelent lelkipásztorok s a templomot zsúfolásig megtöltő közönség. Az estélyen Porzsolt Ferenc bibliamagyarázatot, Dobos Károly előadást és Dr. Ferenczy Károly leánykálvineumi igazgató befejező áhitatot tartott. A szép műsort éneknégyes s az ifjúsági és leányegylet tagjainak szavalata tette változatossá.

A szép összefüggő családias jellegűvé tette az, hogy a résztvevők az egyház vendégei voltak a közében, amelynek előállításán a lelkész, tanítóné, gondnokné s a leányegylet tagjai fáradoztak nagy szeretettel.

December 19-én a demecseri és környéki egyházak életében gazdag magvetés ideje volt. Legyenek áldottak az ige hirdetői, hallgatói és megtartói!

K. L.

KIE Otthon-avatás Ibrányban. Örömteljes ünnepélyben volt része Ibrány község lakosságának dec. 15-én, amikor Dobos Károly lelkész, orsz. ifjúsági titkár felavatta az Otthont, mely két tágas szobából, teljes berendezéssel áll. Délelőtt istentiszteleten zsúfolásig megtelt a templom a gyülekezet tagjaival és a tiszarádi, kótaji kiküldöttekkel. Dobos Károly alkalmi beszédét nagy áhitattal hallgattuk, hisszük, hogy az elhintett nemes magvak meg fogják teremni a keresztyénhez illő gyümölcsöket. Templomból az otthon elé vonultunk, ahol a XC. zsoltár 1. versének elénekülésével kezdetét vette a felavatási ünnepély. Felavató beszéd is ima után, a babérkoszorús sokszorosán kintüntetett énekarunk — Takács Ferenc kántor-tanító vezetése mellett — alkalmi éneke hangzott fel, a helybeli lelkész pedig lelkesítő beszéd kíséretében átadta az otthon kulcsát Kulesár János jelenlegi KIE elnöknek, aki azzal a fogadalommal vette át, hogy azt a nemes célt, amelynek szolgálatára épült az otthon, megtartja és másokkal is meg-

tartatni fogja. Délben 120 terítékes közebed volt, lelkítápláltság után jó étvágyal fogyasztottuk a nőegyleti és leányegyleti tagok által főzött és felszolgált ebédet. Bor nélkül is felhangzott a szokásos köszöntő Szondy István lelkész a vendégeket, Dobos Károly pedig a felszolgáló egyleti tagokat üdvözölte. Virágh Dániel bizonyágtételével, énekléssel, imával végeztük. Délután a templomban ifjúsági konferencia volt, ahol Kovács Péter földműves titkár magával ragadta a hallgatóságot, egy lelkes tiszarádi KIE tag alkalmi verset szavalt. Örömdetes jelenség volt, hogy az egész napi ünnepélyen és konferencián, annak minden mozzanatán nagyszámmal vettek részt a gyülekezet ifjú munkásai mellett a hívek is, sőt a szektáriusok közül is voltak érdeklődők. Illesse elismerés Dobos Károly és Kovács Péter lelkes és hivatásos munkájukért Szabó Béla helybeli segédlelkész, aki a belmissziói munkát a legnagyobb odaadással és sikerrel végzi s az otthon átalakításához és berendezéséhez a szükséges összeget önkéntes adakozásból összegyűjtötte. Adakozók között e helyen is hálás köszönettel kell megemlékeznünk sédén lovag Ambrózy György földbirtokos úrról, aki 200 P adományával lehetővé tette az otthon berendezését.

Istentől megáldott lelkiekben gazdag felavató ünnepélyről, azzal a meggyőződéssel távoztunk otthonunkba, hogy Ibrányban a lelki élet terén jó munka folyik, mert két éve a szekta nem terjed, sőt kilenc család tért vissza, a más felekezetekből is a múlt évben tíz, ez évben pedig 15 áttért hozzánk, a kitérők száma pedig csak egy.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Karácsonyi-ünnepély Rákóczi falván. A vasárnapi iskolásgyermeknek az egyház gyülekezeti termében szép és megható műsoros karácsonyfa-ünnepélyük volt. Szavalatok, párbeszédek, szindarabok, énekszámok képezték a műsort. Minden gyermek szeretetsomagot, cukorkát, zsoldárokat, imádságos könyveket kapott. Ez ünnepség keretében a szegénygyermek ruhát, fehérneműt, cipőt kaptak. A felnőtt szegények pedig búzát, lisztet, szalonnát, főzelékféléket kaptak. — Az adományokat az egyház Főgondnoka és a gyülekezeti tagok adták össze.

A rákóczi falvai leányegyesület a lelkész vezetésével az idén is kézimunka tanfolyamot rendez és a kézimunka tanfolyam résztvevői egy-egy kézimunkát adományoznak az egyesületnek, melynek ára a leányegyesületi pénztárba lesz beutalva, ez egyesületnek már takarékkönyve is van. Isten áldása legyen munkájukon.

KÖZÉPSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Téli egyházi munka az apagyi egyházban. Okt. 31-én kezdődött meg e nap teljes megszentelésével, úrvacsoraosztással, munkaszünettel. Ezután minden vasárnap délután *gyermek- és ifjúsági* istentisztelet tartatik, este *vallásos-estély*. Az *adventi* napokban délelőtt bibliamagyarázat, a karácsony előtti nyolc bűnbánati napon pedig prédikációsorozatot tartott minden este *Birtha József* lelkész. Karácsonyi ünnep alatt *karácsonyfa-ünnepély* és *gyermek* színielőadás volt a következő sorrendben:

December hó 24-én este 5 óraker Karácsonyfa-ünnepély volt a református templomban. Műsor: 1. Ünnepi beszéd. 2. Énekszámok. 3. Szavalatok és 4. a karácsonyi ajándékok kiosztása.

Gyermek színelőadás december hó 25-én este 6 óraker a „Kultúrház“ nagytermében.

1. *Anqalmuzsika*. Karácsonyi színjáték. Előadták a III—IV. o. tanulók. Rendezte: Benedek Adél tanítónő.

2. *Készül az ajándék*. Előadták az I—II. oszt. tanulók. Rendezte: Tóth Lajos tanító.

3. *Három kicsi álma*. Előadták I—II. oszt. tanulók. Rendezte: Tóth Lajos.

4. *Hamupipőke*. Mesejáték 3 felvonásban. Rendezte: Belenczérassy József igazgatótanító. Előadták az V—VI. oszt. tanulók.

Új év első hat napján az egyetemes imahétben résztvesz a gyülekezet, majd megkezdődtek a házi istentiszteletek és folytatódnak a vallásos-estélyek minden vasárnap.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

Berey József tb. esperes, nagyecsedli lelkipásztor folyó év január 1-től nyugdíjaztatott. Az eltávozó lelkipásztort Nagyecsed községe díszpolgárává választotta és a díszpolgári oklevél átadása ünnepélyes keretek között január 2-án történt meg.

Ez ünnepélyes alkalommal számos küldöttség tisztelgése között köszöntötte volt esperesét a nagykárolyi egyházmegye és a Lelkészegyesület.

Január 8-án távozott el végleg Berey József családjával Nagyecsedről és ugyanazon napon nevezte meg meghívdóul a nagyecsedli presbitérium Bíró Gyula nagyecsedli segédlelkészt, ki 15 évig szolgált a nyugalomba vonult lelkipásztor mellett.

Január 16-án belmissziói értekezletet tart a nagykárolyi egyházmegye Mátészalkán, amikor is a szent szolgálatot Tóth Jenő olcsvai lelkipásztor látja el.

Az értekezleten Boross Mihály belmissziói előadó előadása után tárgyalás alá kerül négy egyház belmissziói munkájának és az elért eredményeknek, gátló körülményeknek felsorolása és megvitatása.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A fehérgyarmati református Nőegylet teaestélye. A fehérgyarmati református Nőegylet dec. hó 7-én, szombaton este nyolcórari kezdettel tartotta meg a különböző társadalmi rétegek teljes részvételével ezidei teaestjét a „Fehérgyarmat és vidéke“ úri kaszinó összes termeiben a nyíregyházi Leánykálvineum egy kisebb gárdájának és a helybeli Ének- és Dalegyesületnek közreműködésével. Az előkelő, minden felekezetet magábafoglaló és a kaszinó nagytermét zsúfolásig megtöltő fényes közönség előtt *Dr. Soós A. kir. járásbíró* nyitotta meg az estélyt komoly szavakkal, utalva arra a csodálatos hatalomra, amely így karácsony táján, a szeretet ünnepeinek közelgésével áldozatos munkára hívja felekezetre való tekintet nélkül a helybeli nőtábor tagjait, akik mint egy újkori hadseregnek tagjai, áldozatos szívvel szállnak szembe a modern ellenséggel, a nyomorral. Ez a hatalom nem a hivatalokban van — mondotta Soós Albert —, hanem ott van a kicsiny női

szívekben s úgy hívják ezt a mi tiszteletes uraink: áldozatos szeretet.

A hatásos beszéd után Muraközy Gyula: *Julis legendája* című versét nagy hatással, komoly átérettéssel Varró Erzsike szavaltta el, majd a helybeli református Ének- és Dalegyesület „Szeretlek Isten öh véghetetlen“ c. fohászt énekelte Hajdú Gusztáv református tanító, karnagy precíz kidolgozásában, magával ragadva a lelkeket a magasba. Ezután következett a műsorban a nyíregyházi *Leánykálvineum* kis gárdájának bekapcsolódása. A fehérgyarmati közönség által jólismert Dobay Sándorné, kedves „Berta-néni“ konferálta be a „Köbevésett szó“ című hatalmas drámai erővel bíró darabot, mely egy hugenotta leánynak 38 esztendeig tartó sanvarú fogságát és a naponként megújuló kísértésekkel szemben is győzedelmes ellenállását mutatta be, mit a közönség eleitől végéig lélekzet-visszafojtva hallgatott. A hűségnek apoteózisa volt ez a kis darab. Erre van ma szükség, mondotta *Dobay Sándorné*, amikor azt látjuk úgy az egyéni, mint a társadalmi, politikai és nemzetközi viszonyokban, hogy az elvekhez való hűség megingott és az egyéni érdekekért úgy egyesek, mint a nemzetek könnyen cserben hagyják azt. A kis darab szereplői közül Dobay Margitka az Ifjúságot, Mrozek Éva a Hitet, Keresztúry Margit pedig a Rableányt személyesítette meg. Ki kell emelni Keresztúry Margit drámai hatásokban gazdag játékát, mely a megszokott műkedvelői kereteknek magasan fölé nőtt. Az Ének- és Dalegyesület nagy sikerekkel előadott magyar dalai után Berta néni konferálta be kedves derűt keltve az utolsóelőtti számot Dobay Margitkának és Keresztúry Margitkának, kálvineumi növendékeknek, magyar táncát. Legutolsó s talán legkedvesebb száma volt az estének Szabó Ilonka énekszámja, ki kellemes lány hangján magyar nótákat énekel Dr. Soós Albert és vitéz Ötvös Károly hegedűkíséréte mellett. Tíz perc szünet után kezdetét vette a *tombola*, melyen 97 szebbnél szebb és értékesebbnél értékesebb tárgy került kisorsolásra. A kézimunkáknak, melyek általános feltűnést keltettek, legnagyobb részét a helybeli Nőegylet asszony- és leánytagjai készítették. A két óráig tartó és vidám tombolajáték után a legnagyobb rendben felszolgált *tea* mellett a kora reggeli órákig együtt maradt az illusztris közönség, melynek tagjai egy kellemesen eltöltött és komoly élvezetet nyújtó est emlékeivel távoztak el. Az est tiszta jövedelméből 100—150 szegény iskolásgyermek kapott karácsonyra meleg ruhát és cipőt.

KIE munka Szatmárban. A szatmári református egyházmegye ifjúsági egyesületei, hogy a nagy buzgósággal megkezdett, szebb jövőt biztosító munkát minél szélesebb körben és minél nagyobb sikerrel folytathassák, szokásba vették egymás meglátogatását.

Az egyik egyház ifjúsági egyesülete a leánykörrel együtt elkészül egy egész estét betöltő műsorral és átmegy a másik egyházba, hogy ott bemutassák a tudományukat, barátkozzanak, lelkesítsék egymást. Eddig a bál volt az egyetlen alkalom, ahol borgőzös fejjel, kifent bicskákkal találkoztak ifjaink és szomorú emlékeket hagytak maguk után Most már tiszta fejjel, tiszta levegőben, lelkipásztoruk és

tanítójuk vezetése mellett is tudnak és szeretnek összejönni.

Az ilyen együttlétből bizonyára több haszon, több áldás származik, hiszen akár komoly, akár vidám a beszéd tárgya, ott van köztük láthatatlanul, de mindenki által érezhetően Krisztus, az Úr, Igazság és Élet. Az ilyen megnyíltszemű, az élet komoly valóságára is ránevelt ifjúságra nézve már a táncmulatság nem olyan csábító és nem olyan veszedelmes.

A cégénydányádi református egyházban legutóbb — jan. 5-én — a szamosújlaki fiúk és leányok vendégszerepeltek és olyan vonzó, oktató és mulató műsorral kötötték le a hallgatóságot, amelyik sokáig kedvesen és nagy dicsérrelt emlegetett beszéd tárgy marad Cégénydányádon, ahol pedig az utóbbi időben négy műsoros-est és egy regös-ünnepély volt.

Szavalat, énekszám, monológ, szindarab mind arról tanuskodott, hogy a szamosújlaki ifjúsággal sokat foglalkoznak. Időtrabló, türelmetemésztő, sokszor sikertelennek látszó munka az ifjúsággal való foglalkozás, de valójában a leghasznosabb befektetés a jövőre nézve.

A szamosújlaki lelkész és tanító örömmel szemléltek előadás közben a hallgatóság arcán ragyogó megelégedésben és elismerésben fiaiknak és leányaiknak a sikerét, amely egyúttal az ő fáradságos munkájuknak a jutalma is volt.

A műsormegváltás címén önként begyűlt összeg a szamosújlaki egyház harmónium-alapja javára fordított.

GYÁSZROVAT

Lövői Leővey Miklósné szül. *borosjenői Szabó Margit*, a tunyogi lekipásztor felesége, életének 49., boldog házasságának 29. évében december 15-én rövid szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. A megboldogultat december hó 17-én helyezték a tunyogi temetőben örök nyugalomra. Szerető, nemes szívét, mely mindig rajongó szeretettel csüngött családján, akikért élt, fáradt s munkálkodott, egy pillanat alatt bénította meg a halál, elszólítva őt, bánatos szívű övéi közül. — „Nem tudjátok, melyik órában jön el az Úr!”.

Farkas Imréné szül. *Egerházy Margit* Egerházy Lajos ORJO igazgató leánya életének 36., boldog házasságának 13. évében, folyó hó 4-én rövid, de kínos szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése folyó hó 6-án volt a győri köztemető halottasházából, a református egyház szertartása szerint. Nemes lelkét az élő hitnek, tiszta szívét a türe és elfogyhatatlan szeretetnek, fáradhatatlan testét a kínzó fájdalomnak tüzei emésztették meg, reménysége azonban megmaradt, mígnen végezetül minden elveszett. Mély gyászba borult övéit nagy szomorúságukban az a tudat és hit erősítse, hogy az igazaknak áldott az ő emlékezetük.

Simon Károly hajdúhadházi nyug. református igazgatótanító, a magyar tanítószáz lángeklü vezére, presbiter, a református Zsinat első tanító-képviselője, a Konvent, a Tiszántúli Református Egyházkerület,

az Alsószabolcs-hajdúvidéki Református Egyházmegye tanügyi előadója, az Országos Református Tanítóegyesület diszelnöke, a Magyar Tanítóegyesületek Egyetemes Szövetségének tiszteletbeli elnöke, a polgári hadi érdemkereszt III. osztályának és a magyar érdemkereszt IV. osztályának tulajdonosa, stb., életének 80. évében folyó hó 12-én nemes lelkét visszaadta az ő Urának.

Földi részeit folyó hó 13-án a hajdúhadházi nyugati temetőkerthben helyezték örök nyugalomra.

Jelleme a magyar tanítónak legyen örök példa! Emléke áldott és örökké élő!

K Ü L Ö N F É L É K

Újévi küldöttségek Dr. Baltazár Dezső püspök úrnál. Új év alkalmából hagyományos szokás szerint küldöttségek jelentek meg Püspök úr előtt, hogy őt az évforduló alkalmából üdvözöljék.

Püspök úr válaszában utalt a református egyház hívására, a gyűlölködő világban a szeretet fontosságára. A Kollégium küldöttsége előtt tett nyilatkozatában pedig utalt ezen ősi intézmény jelentőségére és közeli négyszáz-estendős jubileumára.

Az újévi küldöttségjárásról alábbi tudósításban számolunk be.

A debreceni református egyház presbitériuma dr. Vásáry István ny. polgármester, egyházi főgondnok vezetésével tisztelt Püspök úr előtt. Vásáry István üdvözlő beszédében arra utalt, hogy bár a történelem évezredekre tud visszaemlékezni az időben, mégis Krisztus születésétől számítja a civilizált világ az időt, tehát csak attól kezdve, amikor a Teremtő elküldte a Fiát az emberiséghez, hogy az istenfélelem, az istenfiúság emberszeretet és embertestvériség gondolatait és magasatos eszméit elhozza a bűnben vergődő, szenvedések tüzeiben élő emberiséghez.

— Ha a mai szomorú időket nézzük — mondta Vásáry István —, hogy vajon ezek a nagy gondolatok és eszmék hogyan élnek közöttünk, akkor nagy szomorúsággal kell megelégnie minden jóérzésű és élelki ember bensejének. Ha a keresztyénség nagy gondolatait csak beszédeket jelentenének, akkor nincs semmi hiánycsúsz, de ha ezeknek életet és valóságot kell jelenteniök, akkor nagy a szegénység közöttünk. A mai háborús világban nem lehet szeretetről beszélni. Az emberi méltóság, az istenfiúság hol van már akkor, mikor nincs szabadság? *A szabadság olyan adománya a Teremtőnek, amelyet ha elveszt a lélek, szinte életének elvesztésével egy jelentőségű.* Hiszen a természetnek, az életnek a törvénye a szabadság, az érvényesülniakarás és törekvés. Ha ez, ezeknek határt kell is, hogy szabjon az emberek közös együttélése, de a szabadságot mégsem lehet kiirtani és megölni a lélekben, mert ez egyet jelent a lélek megölésével.

Vásáry István azután a nagy nyomorról beszélt, amelyet nem megszüntetnek, hanem csak megszerveznek földi érdekek szolgálatára. Végül arra kérte a lélek pusztulásának idején a püspököt, akit nemcsak a magyar református egyház, de az egész művelt világ úgy ismer, mint a lélek szabadulásának őrtállóját és harcosát minden időben, hogy a most mutatkozó fenyegető veszedelemben is védelmezze meg a magyarságnak történelmi tradíciókkal megszentelt szabadságát. Ebben a harcban nem lesz egyedül, nem lesz senki, aki őt cserben hagyja.

A Kollégium minden tagozata, összes tanári karai és egész szervezete, az egyházkerületi tisztviselők nevében Dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár, kollégiumi igazgató fejezte ki jó kívánságait Püspök úr előtt.

— Amióta mint egykori kollégiumi diáknak megérintette Nagyméltóságod lelkét a Kollégium szelleme, azóta bármerre járt és dolgozott, sohasem tudott elszakadni a Kollégiumtól. Hacsak egynéhány olyan diákja lenne a Kollégiumnak, az egész magyar kultúra e fellegvárának.

Dr. Kállay Kálmán ezután méltatta a püspök úr harctéri szolgálatait és amerikai két útját, amelyekkel valósággal a pusztulástól mentette meg a Kollégiumot. Most már

remény van arra, hogy méltóképpen megy a Kollégium a 400 éves jubileuma felé.

A *Kálvinisták Templomegyesületének* 12 tagú hölgyküldöttségét *Siposs Imre* lelkész vezette. Hangsúlyozta, hogy az asszonyok erősítik meg a férfiakat, a szervilizmus elleni küzdelemben, mert az asszonyi lélek mindig a szabadság szellemét képviseli.

Nagyméltóságokban látjuk az egyetlen férfiút a magyar kálvinizmusban, aki tud és akar vezetni bennünket abba a tiszta szolgálatban, amely nem az új reformációt jelenti, hanem az őskeresztényi szolgálatot.

A *Dóczy-Intézet tanárkarát Koncz Aurélné* vezette Püspök úr elé s jókívánásai tolmácsolása mellett könyvek között vett búcsút a püspöktől most, amikor utoljára jelenik meg előtte, hogy új év reggelén szeretettel üdvözöljék.

A *piarista gimnázium üdvözlését Dr. Karl János igazgató és rendházfőnök tolmácsolta*, egyúttal megköszönte a püspöknek azt a fenkölt gondolkodását, amelynek tanujelét adta, mikor segínyt küldött a piarista diákok részére.

Új év délelőttjén még a következő testületek küldöttségei jelentek meg Püspök úr előtt:

Az ORLE és az Országos Presbiteri Szövetség nevében *Dr. Csikesz Sándor* egyetemi tanár;

a HÉV igazgatósága nevében *Gál Samu* igazgató, *Farkas Lehel* h. igazgató és *Dr. Tarján Oszkár* törvényhatósági bizottsági tag;

a Polgári és Gazdakör: *Balogh István*;
a Péterfia-utcai egyházrész: *Dr. Balogh Gyula*;
az Országos Tanító Egyesület: *Ormós Lajos* igazgató;
a nyilastelepi egyházrész: *Filep Endre* gondnok;

a m. kir. postaigazgatóság: *Dr. Nagy Endre* posta-főigazgató és *Fekesházy Endre* tanácsos;

a tankerületi főigazgatóság: *viléz dr. Bessenyei Lajos* főigazgató;

Hajdú vármegye: *Rásó István* alispán;
a Diakonissza és Diakonusképző Intézetek: *Nagy István*;

a tiszántúli egyházkerületek középiskolái: *Dr. Papp Ferenc* középiskolai felügyelő;
a Debreceni Első Takarékszövetkezet: *Versényi Tibor* vezérigazgató.

A tiszántúli református egyházkerület folyó év június 3-án tartja közgyűlését, amikor lelkézszenntelés is lesz. — A bizottságok május 13., 14., 15-én üléseznek.

A tiszántúli református egyházkerület elnöksége *Jakucs István* debreceni gimnáziumi tanárt a „kollégiumi igazgató” címmel tüntette ki.

Az Egyetemes Konvent május 6. napján tartja ülését. Új örökség. Nagyréven újra az örökösök sorába került az Országos Református Szeretetszövetség. December 21-én a szentesi közközházban magához szólította az Úr özv. Pákozdy Zsigmondné szül. Gulyás Szuzsánnát. Sokat szenvedett kedves lélek volt, akinek az utóbbi hónapokban legnagyobb bánata az volt, hogy gyakori rosszullétei miatt már a templomba sem tudott eljárni. Végredelelte is erről a meleg szívről tesz tanuságot. Néhai férje Pákozdy Zsigmond és a maga neve emlékére az Országos Református Szeretetszövetség javára 300 P-t, a nagyrévi református eklézsia javára 500 P-t hagyományozott.

Adjon az örökkévaló Isten sok Pákozdy Zsigmondéhoz hasonló kegyes lelket a magyar református anyaszentegyháznak.

A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem egyháztörténelmi szemináriumára ezekkel a folyóirat-duplum-példányokkal rendelkezik:

Theologiai Szemle: 1925. 1—6., 1926. 1—6., 1927. 1—6., 1928. 1—6., 1929. 1—6., 1930. 1—6.

Debreceni Szemle: 1935. Március.

Protestáns Szemle: 1935. 2., 3., 4., 7., 9.; 1926. 1., 2., 4., 6., 8., 9., 10.; 1927. 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 10.; 1928. 3., 4., 5., 6., 8.; 1929. 1., 2., 3., 5., 6., 6., 9.; 1930. 1., 6., 8., 10.; 1931. 3., 5., 10.; 1932. 1., 5., 6., 10., 11., 12.; 1933. 3., 5., 6., 7., 10., 11., 12.; 1934. 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9., 11., 11., 12.; 1935. 1., 2., 4.

Protestáns Tanügyi Szemle: 1929. 1., 3., 6.; 1934. 1. Ezekből szívesen ajánl cserét a következő, nála hiányzó példányokért:

Keresztény Magvető: 1870. 2., 5., 6.; 1875. 2.; 1877. 1., 2., 3.; 1880. 1., 2., 3.; 1881. 1., 2., 5.; 1882. 1., 3.; 1888. 2.; 1889. 6.; 1896. 2.; 1897. 4., 5.; 1898. 4.; 1899. 2.; 1903. 6.; 1909. 6.; 1911. 1.; 1913. 1., 2.

Protestáns Szemle: 1890. 2., 5.—végig; 1891. 1., 5—

végig; 1893. 4., 5—végig; 1899. 1., 3., 4., 7.; 1900. 1., 2., 3., 4.; 1901. 3., 4., 6.; 1917. teljesen; 1918. teljesen.

Sárospataki Füzetek: 1896. 1., 2., 3., 5.

Protestáns Tanügyi Szemle: 1927. 1., 2., 3.

Magyar Protestáns Egyháztörténelmi Adattár: II. évfolyam.

Ájánlatokat kér: *Dr. Révész Imre* egyetemi ny. r. tanár, Debrecen, Központi Egyetem.

Nőszövetségek, leánykörök figyelmébe: *Sipos Károly*: „Leánykör” c. egyfelvonásosa leányoknak gépirással, kézirat gyanánt, a szerzőnél kapható (Nagyrábé), 1 P beküldése ellenében.

Induló nőszövetségi és leányegyesületi munkánál, különösen faluhelyen, de másutt is, előadása ösztönző és hasznos lehet.

Sipos Károly könyveinek árai, közvetlenül a szerzőtől (Nagyrábé, Bihar m.) rendelve:

Boldog Isten —80 P

Búzaszemek —80 P

Árva gyermek —20 P

A hóvirággal csengetek 160 P

Ugyanez aláírással, fényképes 2— P

Ez utóbbiak G. Szabó Kálmán művészi fametszetével.

Előfizetőink, Lapunkra hivatkozással 25% engedménnyel részesülnek.

A szerző összeállításában megjelent „Hitvallók” c. református költők antológiája (ára 2— P) szerzőnél már nem kapható. A Méliusz-könyvkereskedésben (Debrecen) és a Bethlen-könyvkereskedésben (Budapest) talán még pár példány van belőle.

Megjelent az Ifjúsági Vezetők Könyvének I. kötete. (A Belmissziói Útmutató 1935—36. évi ifjúsági anyagának különlenyomata.) Ősztől-tavaszig, 28 ifjúsági összejövetel számára tartalmaz részletesen kidolgozott ifjúsági bibliatanulmányokat, előadás, eszmecsere, önképző munka anyagot. A százdolgalas könyv segítségével nem-lelkészi ifjúsági vezetők, tanyai, szórvány ifjúsági csoportok vezetői, maguk az ifjak is elvezethetik az ifjúsági összejövetelt. — A könyv nagymértékben megoldja az ifjúsági vezető kérdését. — A könyv megrendelhető az RKIE Szövetségnél nyolevan fillér előzetes beküldésével. A megrendelés bélyegben is beküldhető a következő címre: RKIE Szövetség, Budapest, VIII., Horánszky-utca 26.

Háry Dániel Keresztény Ifjúsági Egyesületi tag, mohammedán misszionárius, akit főleg a magyarországi Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek támogatnak munkájában, a múlt nyarat kint töltötte Bulgáriában a mohammedánok között s főleg a török nyelv tanulmányozásával foglalkozott és iratmisszióban vett részt. Mivel még nincs nyolevan olyan ifjúsági egyesület, amelyik Háry Dániel munkájára havonta 1 P-t áldozzon, a telet ideháza tölti s ifjúsági egyesületek meghívására vetített képek előadást tart a mohammedán missziói munkáról. A meghívások *Dr. Hajdú Gyula*, Rákospalota, Kassa-utca 85. címre küldendők, aki a KIE Szövetség missziói megbízottja. Még negyven ifjúsági egyesületre, ifjúsági bibliakörre van szükség, akik vállalják azt, hogy havonta 1 P-t összegyűjtenek Háry Dániel munkájára s Háry Dániel kiküldhető lesz a mohammedán missziói munkára, mint a református ifjúsági egyesületek misszionáriusa.

Móron, Fejér megyében 2000 P-ért vett házat az egyház a gyülekezeti ifjúsági munka számára.

Megjelenik a KIE nemzeti konferencia emlékkönyve. Csinos kiadásban, hús képpel tartalmazni fogja a nyári debreceni KIE nemzeti konferencia előadásait, eseményeit. A debreceni KIE adja ki. Az emlékkönyv annyi példányban fog megjelenni, ahány példányban előzetesen megjelent. Ára 60 fillér. Igényünket azért sürgősen jelentsük be a debreceni KIE-nél, Debrecen, Piac-utca 36. — Az emlékkönyv útján így azok is részesülhetnek az ott elhangzott bizonyoságtevés áldásaiban s azokat is lelkesíthet a Debrecenben nyáron felvonult 1000 KIE tag csodálatos demonstrációja, akik nem lehettek ott.

A bukaresti magyar református egyházközség átalakította templomát s advent első vasárnapján vette újra használatba a gyülekezet. Az újjáalakított templomban ez alkalommal *Dr. Makkai Sándor* püspök és *Vásárhelyi János* püspökhelyettes szolgáltak.

Hány magyar ember él a világon? Nagy Iván statisztikája szerint 12 millió magyar él a világon. Ebből Csonka-Magyarországon él 8.001,112, Ausztriában 35,000, Csehszlovákiában 900,000, Jugoszláviában 580,000, Romániában

1.800.000, a Lengyelországhoz csatolt 27 községben 247, Fiumében 6493, Franciaországban 40.000, Németországban 16.139, Oroszországban bár csak 6300 magyart mutatnak ki, de az ottrekedt hadifoglyokkal 20.000, Olaszországban 5000, Belgiumban 6000, Angliában 2000, Bulgáriában 5—6000, Hollandiában 1900, Svájcban 1427, Dániában 150, Görögországban 400, Albániában 8, Esztorozságnban 20, Finnországban 45, Luxemburgban 179, Spanyolországban 650—700, az Egyesült-Államokban 538.000, Kanadában 50.000, Argentínában 10.000, Braziliában 20.000, Mexikóban 500, Paraguayban 120, Uruguayban 3000, Chilében 151, Columbiában 15, Limában 1 (egy asszony), Egyiptomban 569, a Délafrikai Unióban 109, Abesszíniában 20, Törökországban 1830, Palesztinában 266, Perzsiában 250, a holland-indiai gyarmatokon 25, Kínában 200, Indiában 40, Ausztráliában 148, Újzelandban 40 magyar él. Tehát a magyarok egyharmada távol él hazájától s alig van a földkerekségnek olyan országa, ahol egy-két magyart ne találunk. A népek tengerében nem vagyunk nagy nemzet, de ha minden magyart egyesíteni lehetne egy területen, többen volnánk, mint a csehek, szerbek és románok.

Vádoló számok. 1934-ben a föld kerekén 2 millió 400.000 ember halt éhen és 3 millió 600.000 követett el öngyilkosságot. Ugyanezen esztendőben a lelketlen spekuláció 1 millió koesi gabonát, 267.000 koesi kávé, 28.000 tonna cukrot, 2500 tonna rizst és húst pusztított el, hogy az árucikkek árában ne legyen áresés.

Elemi iskolák száma. Magyarország területén 6893 iskolában 19.563 tanító működik. Ebből a számból Budapestre 185 iskola és 2316 tanító esik. A tanítók számából 10.892 férfi, 8671 nő. (Budapestben 622 férfi és 1694 nő.) Az iskolák és tanítók jelleg szerint a következőképpen tagozódnak: 1. Állami 1253 iskola, 5057 tanító; 2. községi 825 iskola, 3502 tanító (Budapesttel együtt); 3. róm. kath. 2845 iskola, 6724 tanító; 4. gör. kath. 129 iskola, 240 tanító; 5. egyesült rk. és gk. 10 iskola, 16 tanító; 6. református 1096 iskola, 2543 tanító; 7. evangélikus 393 iskola, 714 tanító; 8. egyesült prot. 5 iskola, 5 tanító; 9. unitárius 1 iskola, 1 tanító; 10. gör. keleti 27 iskola, 28 tanító; 11. izraelita 146 iskola, 326 tanító; 12. érdekeltégi 20 iskola, 22 tanító; 13. magán 73 iskola, 99 tanító; 14. társulati 70 iskola, 286 tanító. A tanítók számából rendes 17.479, segéd 1008, helyettes 886 és kiegészítő 190. Az iskolák közül osztatlan 3178, részben osztott 2701 és teljesen osztott csak 1004. A felekezeti iskolák összesen 15.275.315 P községi és államszegélyben részesültek s ezzel szemben saját iskoláik fenntartásához 5.283.000 P-vel járultak hozzá.

A csendes óra áldása. Cairus gróf Angolország főcancélárja, egyike volt kora legelfoglaltabb férfiainak. Minden reggel korán kelt, hogy imádkozzék és a Bibliát olvassa. Néha éjfélt után két órákor ment haza a parlamentből, mégis másnap jókor kelt, mert a csendes órát nem nélkülözhetette. Ómaga életéről így nyilatkozott: „Ha életem bármily tekintetben eredményes élet volt, úgy ezt annak a szokásomnak tulajdonítom, hogy minden napnak első két óráját imádkozva és Bibliát olvasva töltöttem.”

Svédország evangélikus népe. Károly herceg és a püspöki kar felhívására néhány nap alatt közel háromszázezer pengő értékű pénzzadományt gyűjtött össze az abesszini sebesültek közti szolgálatra kiküldendő vöröskeresztes orvosok, ápolónők stb. költségeire.

A szenttéavatás ára. A Churchman's Magazine című angol lap érdekes dolgokat közöl a római egyház szenttéavatásának pénzügyi oldaláról. Eszerint a szenttéavatási eljárás legkevesebb 6000 fontba (168.000 pengő) kerül. A jezsuiták annak idején Loyola Ignác szenttéavatásáért 100.000 arany forintot fizettek. A XVII. századból maradt ránk egy levél, melyben a szenttéavatott Borromeo híboros egyik rokona arra kéri gyermekeit, hogy „elégedjenek meg a becsület ember nevezetével s ne pályázzanak arra, hogy szenttéavatassanak, mert nagybátyjuk szenttéavatattása majdnem koldusbotra juttatta a családot...”

A Brit és Külföldi Bibliatársulat céljaira a News Chronicle szerkesztőjének kezébe juttatott valaki 10.000 font sterlinget, azzal a kívánsággal, hogy senki ne érdeklődjék az adakozó személye iránt.

Oroszországban elégették a Bibliákat, eltörölték a vasárnapot, bezárták a templomokat, sokat közülök le is romboltak. Mindezt azért, hogy kiűzzék az orosz ember szívéből Istent és a Belé vetett hitet megöljék. Midőn egyszer egy orosz kommunista egy jámbor földművesnek azt mondta: Leromboljuk a templomokat is, hogy ne legyen semmi,

ami Istenre emlékeztessen titeket, a megszóított így válaszolt: Oltásotok ki akkor a csillagokat is, azok messzebbre ellátzanak, mint a templom tornya... és sohasem szűnnek meg nekünk Istenről beszélni...

Az abesszín nő sohasem hazudik. Bizonyító szavait az esküvel egyenlőnek fogadják el. Ha mégis megtörténnék, hogy egy abesszín nő hazudnék, tövig levágják a haját, fejbőrének egy darabjával együtt, hogy egész életére megbélyegezzék s kizárják a közösségből. Külön kunyhóban él mindaddig, míg haja kinő s kellőképpen vezekelt igaztalan szavaiért.

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4705—1935. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a középiskolák tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr kiadásában megjelenő *Hivatalos Közlöny* f. hó 15-én megjelent 24. számában 7201—1935. eln. sz. a. a középiskolai tanulók 1935—36. tanévi tanulmányi értesítőin, illetve bizonyítványain használandó bélyegzők tárgyában közzétett rendelkezéseire.

Debrecen, 1935 december 19.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

15—1936. szám.

KÖRLEVÉL

a közép- és középtudó iskolák tekintetes igazgatóságaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 42.149—1935. V. l. ü. o. szám alatt a tanulók illedelmes viselkedése tárgyában a tankerületi kir. főigazgatóságokhoz intézett rendeletet szövegszerűen másolatban az alábbiakban közlöm:

„Többi időben mind gyakoribbá váló sajnálatos tapasztalat, hogy a középiskolák mindkét nembeli tanulóifjúsága a nyilvános helyeken: az utcán, vasúton, villamoson stb. nem tanúsít olyan illemteljes, tisztességtudó és udvarias magatartást, mint amilyent a lovagias magyar nemzet fiatal generációjától és az általános műveltséget nyújtó középiskolák növendékeitől joggal elvárni lehet.

De a felnőttek hasonló viselkedésének okát is abban kell keresni, hogy annakidején megfelelő kioktatásban nem részesültek és nevelésük nélkülözötte azokat a helyes szempontokat, amelyek pedig a művelt ember lelkiségének kialakításánál alig mellőzhetőek. Ennek tudható be a mai idők emberének viselkedésében megnyilatkozó féktelen egoizmus, amely a mindennapi élet vonatkozásaiban jelentkezik, amikor mindenki csak a saját jófelhőzést érdekét és kényelmét keresi és egyáltalán nem akar tekintettel lenni a másokra.

A gyermek és általában a fiatalság tehát kifogásolható viselkedésében csak azt cselekszi, amit a felnőtteknél tapasztal és megfigyel.

Így többek között azt, hogy a templomokban, a közlekedési eszközök megállóhelyein lökdösve törnek utat maguknak s a bejáratoknál — de általában az utcákon is — csoportokba verődve és összetömörülve akadályozzák a szabad forgalmat; a járművekre egymást letiporva kapaszkodnak fel, a koesi belsejében toladkodva keresnek helyet, a vasúti fuilkékben holmijaikat a mellettük lévő ülésekre rakják s így azt a látszatot keltik, hogy a fuilkében már nincs hely. Elfoglalt helyüket az idősebbeknek, rokkantaknak vagy betegeknek nem adják át. Arra is van — eléggé el nem ítéhető — példa, hogy az együttutazó szülő maga bízta a gyermekét, hogy helyét ne adja át senkinek.

Meggyőződésem, hogy napjaink e szomorú jelenségein csak úgy tudunk változtatni, ha a lelkekből — elsősorban — természetesen a gondjaikra bízott ifjúság lelkéből kigyomláljuk a féktelen önzés fattyúhajtásait és azok helyébe a keresztényi szeretetet, a kölcsönös megértés és megbecsülés magvait hintjük el. Ezt megvalósítani elsősorban az iskola feladata, mely a gyermek lelkének kialakulására irányuló

munkáját — a vallásérkölcösök oktatás mellett — legeredményesebben az osztályfőnöki órákon végezheti.

Felhívom ezért *Cimel*, utasítsa a tankerületébe tartozó középiskolák igazgatóságait, hogy e tárgyban tartson megbeszélést az egyes osztályfőnökkel s utasítsa őket arra, hogy az *osztályfőnöki óra* keretében mutassanak rá az imént felhozott jelenségek visszas voltára — s az osztály értelmi fokához mért formában — oktassák ki a tanulókat arra nézve, hogy nemzetük, az őket nevelő iskola s önmaguk iránt tartozó legalemibb kötelességük a fegyelmezett, előzékeny és szerény viselkedés, a felnőttekkel és idősebbekkel szemben való feltétlen tiszteletadás: hathatósan figyelmeztessék továbbá őket arra, hogy középiskolai tanulói mivoltuknak komolyságát és értékét az iskolán kívül való magatartásukban is kifejezésre kell juttatniok. Minthogy pedig a nevelés sikerét, mint minden más téren, úgy e téren is, csak a szülői házzal való együttműködés biztosítja, szükségesnek tartom, hogy a *szülői értekezletek* során e tárgy a szülői társadalom előtt is — részint felvilágosítás, részint figyelmeztetés formájában — a kérdés fontosságához mért kellő megvilágításban részesüljön.

Budapest, 1935 évi december hó 23-án.

A miniszter helyett:

dr. Szily Kálmán sk.,
államtitkár.

Utasítom az igazgató urakat, hogy a fentieket tudomásulvenni, megfelelően eljárnak és az abban foglaltakhoz alkalmazkodni szíveskedjenek.

Debrecen, 1936 január 3.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

SZABÁLYZAT

a perugiai olasz királyi egyetemen szerzett s az olasz nyelv külföldön való tanítására képesítő oklevélnek honosítása tárgyában.

Kibocsátotta a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 28,488—1935. IV. számú rendeletével.

1. §. A perugiai olasz királyi egyetem (Regia Università Italiana per Stranieri) által kiadott és az olasz nyelv külföldön való tanítására képesítő oklevél (diploma di abilitazione all'insegnamento della lingua italiana all'estero) birtokosai a magyarországi összes közép- és középfokú iskolákban az olasz nyelvnek, mint rendkívüli tárgynak tanítására alkalmazhatók, amennyiben oklevelüket honosították.

2. §. A képesítést a budapesti, vagy pécsi Országos Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság adja meg.

3. §. Vizsgálatra bocsátható, akinek középiskolai érettségi bizonyítványa van. Ily egyéneknek szabályszerűen felszerelt folyamódványukra a Bizottság elnöksége engedi meg a vizsgálatot, amelyért egyidejűleg 20 (Húsz) pengő vizsgálati díj fizetendő le.

Amennyiben olyanok jelentkeznének vizsgálatra, kiknek nincsen érettségi bizonyítványuk, ezeknek kérvényeit az elnök a maga véleménye kíséretében, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjeszti fel határozathozatal végett.

4. §. A vizsgálat július és augusztus kivételével az évnek bármelyik hónapjában lehet.

5. §. A vizsgálat írásbeli (zárt helyi) és szóbeli.

6. §. Az írásbeli vizsgálaton egy könnyebb (elbeszélő, vagy leíró) stílusú magyar szövegnek olaszra való lefordítása kívántatik. Segédeszköz használata tiltva van. A vizsgálati idő öt óra.

A kész írásbeli dolgozatokat az elnök azonnal elküldi egyik bizottsági tagnak átvizsgálás végett és ha a dolgozat elfogadható, kitézi a szóbeli vizsgálatot.

7. §. A szóbeli vizsgálaton olasz szövegnek magyarra való fordítása kívántatik. A szóbeli vizsgálat nyilvános. Jelen van az elnök és legalább két bizottsági tag.

8. §. A szóbeli vizsgálat befejeztétven, a Bizottság a jelöltnek távollétében bírálat alá veszi a vizsgálat eredményét és eldönti, vajjon a jelölt megfelelt-e a követelményeknek. A vizsgálat eredményéhez képest az oklevél honosítottnak nyilvánítatik, amely eredményt az elnök azonnal közli a jelölttel. A vizsgálat eredményéhez képest az oklevélre a következő záradék vezetendő rá: „Ezt az oklevelet megvizsgáltuk és azt a bennünket kötelező hono-

sító szabályzat értelmében a honosítandó oklevél tulajdonosa által letett kiegészítő vizsgálat alapján ezenem honosítjuk. Budapesten, (Pécselt)évi hón. Az Országos Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság elnöke.” E záradék a Tanárvizsgáló Bizottság pecsétjével látandó el. A bélyegilletéket a jelölt fizeti.

9. §. A nem képesített jelölt csak egy év múlva jelentkezhetik újabb vizsgálatra.

10. §. A Bizottság elnöke a vizsgálatokról minden tanév végén összefoglaló jelentést tesz a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

Budapest, 1935 december 11.

Dr. Hóman Bálint s. k.

Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.

39,796—1935. A. sz.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Belügyminiszter úr 122,700—1935. B. M. sz. rendeletének 1. §-a szerint minden magyar állampolgár (nemrevaló tekintet nélkül) életének 19. évébe való belépését — annak az évnek január hó 31-ig, amelynek a 18. évet betölti — bejelenteni köteles.

A bejelentést a m. kir. rendőrség debreceni Kapitánysága bejelentő hivatalánál (Kossuth-u. 20. sz., I. em., 56. szoba) az erre a célra szolgáló bejelentőlapon kell eszközölni. Vidékiek saját előjáróságuknál jelentkeznek.

Mindazok ellen, akik a 19. évükbe való belépésüket — a kitűzött határidőn belül — be nem jelentik, a kihágási eljárás fog megindítani.

A városi elsőfokú közigazgatási hatóság.

A szanáló-bizottság megújított határozata a 75. életévüket betöltött lelkipásztorok nyugdíjazása ügyében.

A szanáló-bizottság megállapítja, hogy a 75. életévüket betöltött lelkipásztorok nyugdíjazását elrendelő határozatát egyfelől az országos zsinat 1255. számú határozatával megállapított jogkörében teljes joggal hozta meg, másfelől, hogy ezen határozata meghozatalára egyetemes egyházunk elsorángú érdekeinek megoltalmazása kényszerítette. Eme határozata meghozatalánál a szolgálatban levő lelkipásztorokkal szemben elment a méltányosság legmesszebbmenő határáig, éppen ezért szigorúan ragaszkodik annak minden rendelkezéséhez. Az egyházmegyék és egyházkerületek elnökségeit felhívja, hogy a határozatban említett korhatárt elérte, de nyugdíjaztatásukat 1935 december hó 31-ig nem kért lelkipásztorok ellen a kényszernyugdíjazási eljárást az időszaki bíróságok igénybevételeivel a legsürgősebben bonyolítsák le, hogy a nyugdíjintézet végrehajtó-bizottsága nyugdíjaztatásukat 1936 május hó 1-ig megejt-hesse.

Egyszersmind a szanáló-bizottság utasítja a lelkészi nyugdíjintézet végrehajtó-bizottságát, hogy a nyugdíjazási határozatainak eddig használt záradékát a jövőben a következőleg módosítsa: „Az ily módon megállapított nyugdíjnak anyagi forrása a lelkészi nyugdíjintézet számára nem lévén intézményesen biztosítva, a végrehajtó-bizottság — amint azt az új egyházi törvények életbeléptetendő IX. törvénycikke 2. §-ának 2. bekezdése is kimondja — fenntartja magának azt a jogot, hogy szükség esetén ezt a nyugdíjat leszállíthassa.”

TARTALOM:

Dr. Baltazár Dezső püspök válasza az egyházkerületi és kollégiumi tisztikar és tanártestületek újraválasztására 1936 január 1-én.

Dr. Baltazár Dezső: Válasz a debreceni presbitérium újesztendei üdvözlésére.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza: Lehet-e? Szabad-e? Kell-e?

Szabó Gyula: Gyülekezeti éneklés diktálásal.

Sípos Károly: Nyugtával dicsérel a napot.

Tudomány és irodalom.

Külföld.

Hírek az egyházmegyékből.

Gyaszrovat.

Különfélék.

Hivatalos értesítés.

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 6. és 15—48. Debrecen.

Különő tüstöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zslr-bödönök, disznóölő-kések, húsvágó-gépek.

**Földek, házak,
telkek eladása,
vétele, bérlete**

ügyében forduljon bizalommal

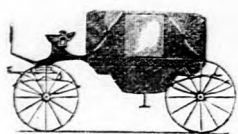
DIENES JÓZSEF

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához
Debrecen, Fűvészkert-utca 16.

**Kályhák, tűzhelyek, zománc-
edények** előnyösen vásárolhatók jótállással

TÓTH GYULA

vasüzletében
DEBRECEN, VÁROSHÁZA ÉPÜLET.

Kocsik

minden
alakban

Riesz Henrik

kocsigyár
Debrecen.

SZABÓ GYULA

egyházi és iskolai zeneművei:

Magyar díszéreték (40 vallásos ének, vegyes-
és férfikarra, valamint magánénekre,
orgonakisérettel). Ára: 2—P.

Református temetési énekek (20 halotti férfi-
kar). Ára: 2—P.

Miatyánk (melodráma, orgonakisérettel). —
Ára: —50 P.

Dalok az édesanyámról (12 dal kétszólamra,
iskoláknak). Ára: 1—P

25 elő- és utójáték orgonára (tizenkét magyar
szerző műveiből összeállítva). Ára: 1—P.
Fenti művek az összeg előzetes beküldése
ellenében megrendelhetők a szerzőnél: Szabó
Gyula református orgonista-kántornál, Tisza-
földváron (Szolnok vm.)

BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntöde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-UTCA 77.

és Petneházy-u. 78. sz. egyesített telken, de a
gyár bejárata: VI., Petneházy-u. 78. sz. alatt.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET D. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR.
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek.

Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világiállításán díszoklevéllel.
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-
díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székes-
fehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy
aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vá-
sáron emléklappal kitüntetve.

**A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.**

Másolat.

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET PÜSPÖKÉTŐL.
4270—1935. szám.

Tekintetes

SZLEZÁK LÁSZLÓ úrnak
harangöntő aranykoszorús mester

BUDAPEST.

A debreceni református egyház homokkerti és nyilas-
telepi gyülekezeteinek 1935. évi november hó 10-én fel-
szentelt 4 harangja művészi kivitelükkel és tisztán csengő
hangjukkal méltó gyönyörűséget váltanak ki.

A jó munkáért a kiváló mesternek teljes elismerése-
met fejezem ki.

Debrecen, 1935. évi november hó 16-án,

(P. H.)

Baltázár Dezső s. k.,
püspök.